

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Plzeň 2021

Mgr. Vlasta Gobyová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra občanského práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedlejší intervence v civilním řízení

Předkládá: Mgr. Vlasta Gobyová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Zdeněk Pulkrábek, Ph.D.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Mgr. Vlasta GOBYOVÁ**
Osobní číslo: **R17M0066P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Vedlejší intervence v civilním řízení**
Zadávající katedra: **Katedra občanského práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Pojem vedlejšího účastníka
3. Právní zájem
4. Vznik a zánik vedlejšího účastenství
5. Práva a povinnosti vedlejšího účastníka
6. Opravné prostředky a jiné prostředky nápravy
7. Náklady řízení
8. Vázanost vedlejšího účastníka rozhodnutím
9. Závěr

Rozsah diplomové práce:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

viz příloha

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Zdeněk Pulkrábek, Ph.D.

Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce:

31. března 2020

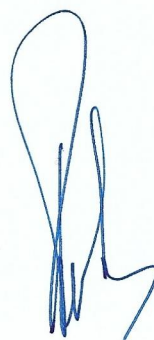
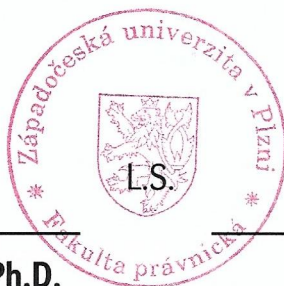
Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2021

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

děkan

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

vedoucí katedry

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Vedlejší intervence v civilním řízení zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala, způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

.....
Mgr. Vlasta Gobyová

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu diplomové práce JUDr. Zdeňku Pulkrábkovi, Ph.D. za cenné poznatky a připomínky.

Dále bych chtěla poděkovat kolegům JUDr. Vojtěchu Příkopovi, Ph.D. za cenné poznámky a Mgr. et Mgr. Michalu Vávrovi, který mi vždy ochotně poradil s překladem zahraniční literatury.

Největší můj dík však patří mé rodině za podporu a pomoc během studia.

Obsah

Úvod	1
1. Pojem a účel vedlejšího intervenienta	4
1.1. Stát jako vedlejší intervenient.....	5
1.2. Vedlejší intervence a právo Evropské unie	7
1.3. Vedlejší intervence v Rakousku	8
1.4. Rekodifikace a úvahy de lege ferenda	9
2. Právní zájem a jeho prokazování.....	12
2.1. Právní zájem státu.....	15
2.2. Právní zájem v rakouské právní úpravě.....	16
3. Vznik a zánik vedlejší intervence.....	18
3.1. Vznik.....	19
3.2. Opětovný vstup do řízení.....	23
3.3. Zánik	24
3.4. Řízení o připuštění vedlejšího intervenienta v Rakousku.....	25
3.5. Věcný záměr	28
4. Práva a povinnosti vedlejšího intervenienta	29
4.1. Právní úprava v Rakousku	33
5. Opravné prostředky a jiné prostředky nápravy	36
5.1. Odvolání	36
5.2. Žaloba na obnovu řízení a žaloba pro zmatečnost.....	37
5.3. Dovolání	39
5.4. Ústavní stížnost.....	42
5.5. Právní úprava v Rakousku	43
6. Náklady řízení	44
6.1. Právní úprava v Rakousku	48

7. Závaznost rozhodnutí pro vedlejšího intervenienta.....	49
7.1. Právní úprava v Rakousku.....	51
Závěr.....	53
Resumé.....	56
Seznam zdrojů:.....	57
Literatura:.....	57
Články z časopisů:.....	58
Právní předpisy:.....	58
Judikatura:.....	59
Internetové zdroje:.....	61

Seznam použitých zkratk:

CŘS	věcný záměr civilního řádu soudního
ČR-SPÚ	Státní pozemkový úřad
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
Zákon o půdě	zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku
ZPO	Zivilprozessordnung, Gesetz 113/1895, über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten
ZŘS	zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
ZÚS	zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu
ZÚZSVM	zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových

Úvod

Vedlejší intervence je procesní institut občanského procesního práva, který se objevuje pouze ve sporném řízení. Základní vymezení nalezneme v ustanovení § 93 OSŘ. Vedlejší intervenient může vstoupit do soudního řízení jen v případě, že má tzv. právní zájem na výsledku řízení a vždy se připojuje k té straně sporu, jejíž úspěch ve věci je mu ku prospěchu. Může vystupovat vždy a pouze na jedné straně sporu, kterou podporuje. To se projevuje i tím, že při ústních jednáních v jednací síni si sedá k podporovanému účastníkovi. V řízení může být jeden, ale i více vedlejších intervenientů, zákon jejich počet nikterak neomezuje.

Na začátek bychom chtěli uvést, že jsme si plně vědomi, že současným zákonným označením tohoto institutu je vedlejší účastenství. V této práci je používán primárně název vedlejší intervence, který přesněji vyjadřuje skutečnost, že jde pouze o institut sporného řízení. Pojem vedlejší účastník bude použit pouze ze stylistických důvodů.

Zřejmě nejčastějšími vedlejšími intervenienty jsou pojišťovny, které například vstupují do řízení o náhradu škody, v nichž mohou za škůdce dobrovolně plnit a přispět tak k uzavření smíru.¹

Toto téma jsme si zvolili vzhledem k praktickým zkušenostem s touto problematikou. V současné době pracuji v advokátní kanceláři, která se specializuje na zastupování klientů v postavení vedlejších účastníků v náhradových sporech podle zákona o půdě. Jejich podstatou je to, že restituent se ve svém žalobním návrhu domáhá od státu bezúplatného převodu náhradních pozemků za původní pozemky nevydané. Na těchto náhradních pozemcích však mají právní zájem právě vedlejší intervenienti, kteří se těmito převody snaží zabránit, a to ve svůj prospěch.

Z uvedeného je zřejmé, že se jedná o téma aktuální, které se v občanském procesním řízení využívá.

¹ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 89.

Jako cíl této diplomové práce jsme si stanovili obecně přiblížit téma vedlejší intervence z pohledu minulé, současné právní úpravy a věcného záměru civilního řádu soudního. Za důležité také považujeme toto téma porovnat se zahraniční právní úpravou, konkrétně rakouskou. Ta se v mnohých ohledech nelišila od bývalé české úpravy z důvodu převzetí rakouské právní úpravy po vzniku Československé republiky. Nakonec naším cílem je i uvedení některých myšlenek *de lege ferenda*.

Při zpracování daného tématu vycházíme především z platné právní úpravy, kdy základním zákonem je OSŘ. Dále používáme dostupnou komentářovou literaturu. Zhodnotili jsme, že učebnice občanského procesního práva se tématu vedlejší intervence nevěnují nikterak do detailu a rozsah bývá kolem jedné strany. Naopak vhodným zdrojem je pro nás judikatura především Nejvyššího soudu.

V práci je použita jak analýza dané problematiky, tak i komparace se zahraniční úpravou. Ve sporných otázkách navrhuje vlastní argumentační řešení.

Diplomová práce je členěna na sedm kapitol. První z nich dává základní rámec k problematice vedlejší intervence. V první podkapitole jsme přiblížili téma státu jako vedlejšího intervenienta. Další podkapitolou popisujeme možnosti vedlejšího účastenství v rámci řízení před Evropským soudním dvorem. Toto téma přímo nespadá pod hlavní téma práce, avšak považujeme za vhodné zmínit i tuto možnost. Obecný přehled o vedlejší intervenci v Rakousku nám dává třetí podkapitola. Poslední podkapitola pak popisuje věcný záměr a úvahy *de lege ferenda*.

Druhá kapitola pojednává o právním zájmu a jeho prokázání. Onen právní zájem na výsledku řízení je jednou z podmínek pro vstup intervenienta do řízení.

V rámci třetí kapitoly si vyjasníme otázku vstupu vedlejšího intervenienta do řízení. V rámci jednoho řízení může dojít i k opětovnému vstupu intervenienta. Také v této kapitole uvádíme možnosti zániku vedlejší intervence.

Čtvrtá kapitola se týká ustanovení § 93 odst. 3 OSŘ, které stanovuje, že vedlejší intervenient má stejná práva a povinnosti jako účastník řízení. Jak se v této kapitole dozvídáme, není tomu tak vždycky.

Následující kapitola pojednává o opravných prostředcích a dalších jiných prostředcích nápravy. Zde zjišťujeme, že intervenient je oprávněn podat odvolání, žalobu pro zmatečnost, žalobu na obnovu řízení a ústavní stížnost.

Předmětem šesté kapitoly jsou náklady řízení, kde přibližujeme otázku solidární závazku, případně solidárního pohledávky s podporovaným účastníkem.

V poslední kapitole se zabýváme závazností rozhodnutí vůči vedlejšímu intervenientovi.

Pro tuto práci jsme si zvolili hlavní výzkumnou otázku, *zda je současná právní úprava vedlejší intervence dostatečná.*

Další otázka se bude zabývat tím, *jestli česká právní úprava některak dělí vedlejší intervenci, případně vhodnost jejího dělení.*

Následující tvrzení, ke kterému se budeme vyjadřovat, je *právní zájem a jeho právní zakotvení.*

Jako čtvrtá hypotéza je, *zda má vedlejší intervenient právo podat všechny opravné prostředky, které český právní úprava má k dispozici.*

Poslední otázka se týká *nákladů řízení a případného zakotvení v současné úpravě.*

Na některé položené otázky bude odpovězeno v průběhu práce. Celé shrnutí a zhodnocení je uvedené v závěru této práce.

Všechny zákony jsou ve znění pozdějších předpisů, pokud není uvedené něco jiného. Práce vychází z právní úpravy platné a účinné k 31. 3. 2021.

1. Pojem a účel vedlejšího intervenienta

Označení intervence pochází z latinského slova *intervenire* a znamená zasahovat do již probíhajícího řízení.² Tento termín se v české právní úpravě objevuje ve dvou civilně procesních institucích, které spadají pod účastenství ve sporném řízení.

Institut hlavní intervence je zakotven v § 91a OSŘ a umožňuje třetí osobě žalovat účastníky již probíhajícího řízení a uplatnit tak vlastní právo k předmětu řízení. Vzhledem k tomu, že jde o zahájení nového řízení, nejedná se o vstup do řízení, ale pouze o zásah do probíhajícího řízení.³ O skutečném vstupu do řízení lze hovořit pouze u vedlejší intervence.⁴

Do účinnosti zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen ZŘS) § 93 odst. 1 OSŘ vymezoval, ve kterých řízeních nemůže vystupovat vedlejší účastník. Byla to řízení o rozvod, neplatnost manželství, nebo určení, zda manželství je či není. Z povahy věci byla mezi tato řízení zařazována i řízení o zrušení registrovaného partnerství, a to i přesto, že nebyla v právní úpravě výslovně vymezena.⁵ V těchto řízeních se jedná čistě o věci osobního rázu, přítomnost třetích osob je tedy nežádoucí. ZSŘ účinný od 1. 1. 2014 přejal tato a další nesporná řízení a z OSŘ bylo toto omezení odstraněno. Vedlejší intervence není možná ani v exekučních řízeních. K dnes účinnému znění lze říci, že do všech řízení dle OSŘ je vedlejší intervence přípustná. Vrchní soud v Praze konstatoval, že *„vedlejší účastenství může přicházet v úvahu jen v řízení sporném, neboť jen ve sporu proti sobě vystupují dvě strany s protichůdnými zájmy; v tzv. nesporném řízení, v němž jeho účastníci nejsou vzájemně v pozici protistran a soud je povinen zjistit všechny skutečnosti důležité pro rozhodnutí, aniž by byl*

² KÁBRT, Jan a kol. *Latinsko/český slovník*. 2. vydání. Praha: Leda, 2016. str. 293.

³ ŠÍNOVÁ, Renáta a HAMUĚÁKOVÁ, Klára. *Civilní proces*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2020. Academia iuris. str. 90.

⁴ ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastenství v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. str. 171.

⁵ Shodně ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastenství v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. str. 176 a BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kolektiv. *Občanský soudní řád I., II. Komentář*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. str. 605.

omezen skutečnostmi, které uvádějí účastníci (§ 20 ZŘS) je z povahy věci vyloučeno“.⁶

Dle Dvořáka je účelem institutu vedlejšího účastenství obecný zájem na hospodárnosti, který spočívá v tom, že se zabrání vzniku soudního řízení mezi procesní stranou a tím, kdo ji v řízení podporoval.⁷ Myslíme si však, že účelem není pouze hospodárnost, ale také všeobecná pomoc v řízení.

V návaznosti na to Ústavní soud nálezem uvádí, že „*smyslem tohoto institutu je tedy posílit v konkrétním řízení postavení toho účastníka, na jehož straně vedlejší účastník vystupuje, samozřejmě za předpokladu, že vedlejší účastník má právní zájem na výsledku sporu. Jinými slovy řečeno, jde o právní zájem na vítězství toho účastníka, jehož vedlejší účastník podporuje. Institut vedlejšího účastenství tedy neslouží pouze k ochraně zájmů třetí osoby (vedlejšího účastníka), ale zároveň i k ochraně zájmů hlavního účastníka řízení, na jehož stranu vedlejší účastník řízení přistoupil.*“⁸ Stejný názor Ústavní soud též projevuje i ve své následující judikatuře, v níž navíc doplňuje, že zkoumání právního zájmu vedlejšího účastníka má za účel vyloučit takové subjekty, které evidentně tento zájem nemají, aby zbytečně nezatěžovali občanské soudní řízení.⁹

1.1. Stát jako vedlejší intervenient

Vzhledem k tomu, že stát má způsobilost být účastníkem řízení, může být taktéž vedlejším intervenientem. V řízení může zároveň vystupovat jako intervenient, avšak na stejné straně sporu a pouze v případě, vystupují-li za něj odlišné organizační složky.¹⁰

⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 10. 2018, sp. zn. 14 Cmo 313/2018. Srov. obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 1999, sp. zn. 20 Cdo 91/99, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 2008, sp. zn. 29 Odo 1019/2006, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 1. 2006, sp. zn. 14 Cmo 136/2005.

⁷ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 389.

⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 12. 2004, sp. zn. I. ÚS 553/03.

⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 5. 8. 2009 sp. zn. I. ÚS 2036/08.

¹⁰ BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád I., II. Komentář*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. str. 605-606.

To potvrzuje Nejvyšší soud, podle něhož „*stát může být vedlejším účastníkem na téže sporné straně, kde je účastníkem, za nějž vystupuje jiná organizační složka*“. Dále shrnuje předpoklady státu jako vedlejšího intervenienta: „*Vedlejší účastník je osoba odlišná od účastníka samotného nebo od tzv. hlavního intervenenta, která se neúčastní řízení proto, aby v něm uplatňovala nebo bránila své právo, ale z důvodu, že chce pomoci zvítězit ve sporu některému z účastníků (sporných stran), neboť na jeho úspěchu v řízení má právní zájem. Z uvedeného lze učinit obecný závěr, dle něž není možné, aby totožná osoba vystupovala v soudním řízení v pozici hlavního i vedlejší účastníka. Vedlejší účastník do řízení vstupuje za účelem podpory jedné z procesních stran, přičemž by bylo proti smyslu institutu vedlejší intervence, aby hlavní účastník řízení na základě tohoto institutu v řízení podporoval sám sebe, byť by tak činil např. prostřednictvím (jiného) zástupce. V případě, že je účastníkem řízení Česká republika, je ovšem nezbytné přihlížet ke specifickým tohoto právního subjektu.*“¹¹

Také Městský soud v Praze řešil otázku účasti jednotlivých organizačních složek státu v pozici hlavního a zároveň vedlejšího účastníka.¹² V jedné z věcí soud nepřipustil vstup vedlejšího intervenienta Ministerstva financí České republiky, aby v řízení podporovalo žalovanou, kterou byla Česká národní banka. Městský soud toto odůvodnil s tím, že stát už jednou organizační složkou je v řízení zastoupený a že není možný vstup bez uvedeného právního zájmu. Spor se dostal až k dovolacímu soud, kde Nejvyšší soud vedlejší intervenci nepřipustil z důvodu neprokázání právního zájmu. Nicméně podporuje myšlenku, že v řízení mohou vystupovat jednotlivé organizační složky státu v úloze jak hlavního účastníka, tak vedlejšího intervenienta za splnění výše uvedených základních předpokladů pro přípustnost.¹³

Zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (dále jen ZÚZSVM), obsahuje zvláštní úpravu vedlejší intervence v občanském soudním řízení. Konkrétně § 9 odst. 1 ZÚZSVM uvádí, že Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (dále jen Úřad) může vystupovat

¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3737/2014.

¹² Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 13 Co 41/2006.

¹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2010 sp. zn. 25 Cdo 2829/2008.

za stát jako vedlejší intervenient dle § 93 OSŘ, pokud má právní zájem na výsledku takového řízení v jakékoliv věci týkající se majetku, se kterým je příslušná hospodařit státní organizace podle § 55 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. Zmíněné však neplatí ve věcech uvedených v § 10 ZÚZSVM, a to v případě, že řízení bylo zahájeno na návrh Úřadu nebo v nichž se jedná o majetek, s nímž Úřad hospodaří jako organizační složka státu.¹⁴

1.2. Vedlejší intervence a právo Evropské unie

Institut vedlejší intervence se objevuje v řadě evropských civilních řádů, dokonce i v evropském právu.¹⁵

Každý členský stát Evropské unie může vstoupit do probíhajícího řízení konaného před Soudním dvorem Evropské unie (dále jen Soudní dvůr EU) ve snaze podpořit jednu ze stran sporu (typicky jiný členský stát). Konkrétní pravidla upravuje Jednací řád Tribunálu¹⁶, který je platný od 1. 7. 2015, a který rekonstruuje úpravu z roku 1991. Nová úprava se přizpůsobila současnému stavu soudní agendy tak, že byly rozlišeny tři hlavní kategorie řízení. Jedná se o řízení o kasačních opravných prostředcích proti rozhodnutím Soudu pro veřejnou službu, řízení o žalobách v oblasti duševního vlastnictví a nakonec řízení o přímých žalobách, v jehož rámci dochází zvláště často k překážkám v průběhu řízení a k podávání návrhů na vstup vedlejšího účastníka do řízení a žádostí o důvěrné nakládání. Dále také nová úprava, co se týče vedlejší intervence, přinesla zjednodušení režimu vedlejšího účastenství, stanovení, že Tribunál co nejrychleji rozhodne o návrhu na vstup vedlejšího účastníka, anebo zpřehlednění jeho práv.¹⁷

¹⁴ BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kolektiv. *Občanský soudní řád I., II. Komentář*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. str. 605-606.

¹⁵ ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastenství v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. str. 182.

¹⁶ Jednací řád Tribunálu, kapitola 14 (čl. 142-145).

¹⁷ Tribunál EU přijímá nová procesní pravidla. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2015, 24. 6. 2015 [cit. 2021-01-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/tribunal-eu-prijima-nova-procesni-pravidla>

Česká republika vstoupila do řízení před Soudním dvorem EU například ve věcech C-715/17 Komise v. Polsko a C-718/17 Komise v. Maďarsko. Evropská komise se domáhala toho, aby Soudní dvůr EU rozhodl, že tyto země nesplnily povinnosti, které jim vyplývají z rozhodnutí Rady Evropské unie o relokaaci žadatelů o mezinárodní ochranu z území Itálie a Řecka. Česká republika byla také v obdobné věci stranou žalovanou. Vstupuje do těchto řízení v případě, pokud Evropská komise žaluje jiný členský stát ze stejného důvodu jako Českou republiku.

1.3. Vedlejší intervence v Rakousku

Rakouská právní úprava institut vedlejší intervence taktéž zná, nicméně s tou českou se shoduje jen v některých ohledech. Není však náhodou, že rakouský civilní řád soudní (Gesetz 113/1895, über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten, Zivilprozessordnung, dále jen ZPO) platil na našem území až do roku 1950 a věcný záměr nového civilního řádu soudního z rakouského ZPO vychází.

Oproti české právní úpravě ta rakouská rozlišuje dva druhy vedlejších intervenientů, a to podle stupně provázanosti s hlavní stranou. Prvním je pravidelná nebo také jednoduchá intervence (*einfacher Nebenintervention*), která se neliší od české úpravy tohoto institutu dle § 93 OSŘ.

Pokud se procesní účinky rozhodnutí vztahují přímo i na vedlejšího intervenienta, jedná se o výjimečnou vedlejší intervenci nebo také intervenci vedoucí ke vzniku společenství (*streitgenössischer Nebenintervention*).

ZPO nepřiznává pravidelnému vedlejšímu intervenientovi postavení strany sporu, ale mluví o něm jako o subjektu, který do jednání vstupuje na základě svého právního zájmu na výsledku řízení. Přistupuje na podporu jedné strany sporu a svými úkony, které nemohou být v rozporu s úkony strany, na jejíž straně vedlejší intervenient vystupuje, mu napomáhá k dosažení jeho cíle.¹⁸ Pollak

¹⁸ ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastensství v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. str. 185.

hovoří o tom, že vedlejší intervenient dle § 19 ZPO má za úkol kontrolovat nebo dohlížet (*kontrollierender Nebenintervention*), Fasching a další jsou spíše názoru, že smyslem vedlejší intervence je podporovat stranu (*zur Unterstützung*). Důvodem druhé hypotézy je, že vedlejší intervenient nemůže být procesní stranou donucen, aby přispěl k úspěchu ve věci.¹⁹ Vedlejší intervenient jako takový však není povinen jednat více než samotný hlavní účastník, avšak jeho nečinnost se dotýká účastníka, na jehož straně vystupuje. Ten však nesmí spoléhat na skutečnost, že v případě své vlastní nečinnosti bude vedlejší účastník aktivní.²⁰

Jak již bylo výše uvedeno, úprava ZPO platila na území České republiky až do roku 1950. Dne 1. 1. 1951 vstoupil v účinnost zákon č. 142/1950 Sb., občanský soudní řád, který dosavadní pojetí vedlejší intervence změnil. Soudobá česká právní úprava tedy neuznává dělení na dva druhy vedlejších účastníků. Výjimkou byla například učebnice Češky a kolektivu z roku 1989, která stále rozdělovala vedlejší intervenci na dva druhy.²¹

1.4.Rekodifikace a úvahy de lege ferenda

Od rozpadu Československa stále nemá Česká republika na rozdíl od Slovenské republiky nový civilněprocesní kodex. Prvním krokem ke změně má být věcný záměr civilního řádu soudního (dále jen ČŘS²²). V současné době je návrh zveřejněn na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti.

Tento záměr se v mnoha ohledech inspiroval v rakouském ZPO, ale také v německém ZPO, popřípadě se v některých institutech vrací i k OSŘ z roku

¹⁹ SCHNEIDER, Birgit In: FASCHING W. Hans; KONECNY Andreas. *Kommentar zu den Zivilprozessgesetzen*. II/1. 3. Auflage. Wien: C.H.Beck, 2015, str. 432 – 433.

²⁰ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozessrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 202.

²¹ ČEŠKA, Zdeněk a kol. *Občanské právo procesní*. Praha: Panorama, 1989. Učebnice. str. 116-117.

²² Věcný záměr Civilního řádu soudního. *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2017. [cit. 2021-01-13]. Dostupné z: <https://crs.justice.cz/>

1950. Za cíl si dává vytvoření moderního a koncepčně jednoznačného kodexu upravujícího civilní sporné řízení.²³

Ustanovení týkající se vedlejší intervence se nachází v části první, hlavě II., dílu 4. Oproti platné právní úpravě je tato obsáhlejší, konkrétně se jedná o pět relativně širokých ustanovení.

Největším rozdílem oproti současné úpravě je znovuzavedení dvou druhů intervenientů. Pravidelná vedlejší intervence se překrývá se současnou úpravou vedlejšího účastenství a jeho smyslem je pomoc straně hlavní. V současné úpravě naprosto absentuje fakt, že vedlejší intervenient přijímá stav řízení, v jakém se v době vstupu nachází. ČŘS toto doplňuje, čímž zdůrazňuje pouhou pomocnou úlohu intervenienta v řízení.

Naopak tzv. výjimečná vedlejší intervence již nemá onen pomocný charakter, ale povahu společníka v rozepři se všemi oprávněními a povinnostmi s tím souvisejícími. ČŘS výslovně uvádí, že vedlejší intervenient má postavení nerozlučného společníka. Zásadní odlišností od pravidelné intervence je, že v případě výjimečného vedlejšího intervenienta se právní účinky rozsudku vztahují i na něj. To je důkazem existence jeho právního zájmu na výsledku řízení.²⁴ Analogicky také lze dovodit, že tento vedlejší intervenient by s hlavní stranou platil soudní poplatek společně a nerozdílně.²⁵

Další významný rozdíl je v úvodním ustanovení bodu 22. Ten říká, že nestačí, aby osoba měla právní zájem na výsledku, poněvadž výsledek řízení může být příznivý i nepříznivý, ale musí mít právní zájem na vítězství. Opět zde můžeme vidět jistou podobnost s rakouskou právní úpravou. Jak již bylo v předchozí podkapitole uvedeno, postavení třetí osoby (vedlejšího intervenienta) se s vítězstvím v řízení zlepšuje, naopak v případě neúspěchu zhoršuje.

²³ WINTEROVÁ, Alena; DOBROVOLNÁ, Eva; DVOŘÁK, Bohumil; LAVICKÝ, Petr; PULKRÁBEK, Zdeněk. *Věcný záměr civilního řádu soudního*. Právní rozhledy, č. 23 – 24/2017, str. 803.

²⁴ HANDL, Vlastimil a RUBEŠ, Josef. *Občanský soudní řád. Komentář*. I. díl. Praha: Panorama, 1985, str. 680–681.

²⁵ LAVICKÁ, Petra. *Výjimečná vedlejší intervence*, Dny práva 2017, str. 51.

V této kapitole vyvstává několik otázek. Za prvé je současná úprava vedlejší intervence dostačující? Za druhé, je vhodné znovu zavést výjimečnou vedlejší intervenci?

Myslíme si, že současná právní úprava vedlejšího účastenství je nedostačující. To shledáváme například v tom, že zákon tento institut upravuje v pouze jediném ustanovení, v rámci dalších ustanovení pouze okrajově (např. odvolání, žaloba na obnovu řízení a pro zmatečnost) nebo dokonce vůbec (např. dovolání, náklady řízení). Důkazem nám tomu je judikatura, která musí doplňovat zákonná ustanovení. Zřejmým důvodem nedostatečné právní úpravy je změna politických a společenských poměrů v 50. a 60. letech minulého století, která nebyla založena na odborném posouzení použitelnosti a užitečnosti.

Co se týče odpovědi na druhou otázku, jsme názoru, že je vhodné zavedení nebo spíše znovuoobnovení dvou druhů vedlejší intervence. Dle ČŘS je nyní vhodněji upřesněna povaha pravidelné intervence. Je také uvedeno, že vedlejší intervenient přijímá stav v době, kdy do řízení vstupuje. Ačkoliv je tato otázka dlouhodobě přijímána, právní úpravu výslovnou si jistě zaslouží.

Z uvedených důvodů si myslíme, že je nutné ustanovení o vedlejší intervenci novelizovat a zároveň uvádíme, že rekonstrukce ČŘS se nám jeví jako vhodná náhrada.

2. Právní zájem a jeho prokazování

Zákonná úprava vyžaduje, aby měl vedlejší intervenient tzv. právní zájem vstoupit do sporného řízení na podporu jedné z hlavních stran. OSŘ ale přesněji nespecifikuje, jaký by tento zájem měl být. Zákodárce zde nechal prostor pro úvahu soudů pro každé jednotlivé případy.²⁶

Právní zájem znamená projev výsledku řízení na právním postavení této osoby, to znamená, že právní postavení třetí osoby se v návaznosti na rozhodnutí soudu zlepší nebo zhorší. Právní zájem se tedy dovozuje z hmotného práva, avšak nemusí se jednat o zájem soukromoprávní.²⁷

Vedlejší intervenient vstupuje do řízení se záměrem pomoci zvítězit straně sporu. Pomáhá jak svými procesními úkony, např. podává důkazní návrhy, tak hmotněprávními úkony, kdy je oprávněn se souhlasem podporovaného účastníka podat námitku na promlčení ve prospěch žalovaného.²⁸

Soudy hodnotí právní zájem důkladně, aby v případě jeho absence nebylo řízení zatíženo zbytečnými náklady nebo průtahy. Při hodnocení vychází ze všech mu známých souvislostí a provedených důkazů, ze kterých zásah do právního postavení intervenienta vyplývá.²⁹

Šínová a Juráš uvádí příklad, kdy nejde o právní zájem ve sporu o platnost či neplatnost vydědění. Podle nich není právní zájem věřitele zůstavitele na vítězství jednoho z potenciálních dědiců a to z důvodu, že při změně osoby dědice nedochází ke změně právního postavení.³⁰

V řízení o zrušení práva společného nájmu účastníků Městský soud v Praze nepřipustil vedlejší účastnici, protože pouhá skutečnost, že žije se

²⁶ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář)*. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 87.

²⁷ ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastenství v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. str. 176-177.

²⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2009, sp. zn. 25 Cdo 539/2008.

²⁹ ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastenství v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. str. 177.

³⁰ ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastenství v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. str. 177.

žalobcem a očekává s ním narození dítěte, nestačí k závěru o jejím právním zájmu na výsledku řízení.³¹

V již dříve uvedeném usnesení Nejvyšší soud uvedl, že právním zájmem vedlejšího intervenienta není skutečnost, „že je účastníkem jiného řízení, v němž probíhá spor na obdobném skutkovém základě, a ani jeho tvrzený případný finanční (majetkový) zájem na výsledku řízení nepostačuje.“

Za právní zájem také nelze považovat dřívější zastupování účastníka řízení třetí osobou ve správním řízení, jehož průběh je v občanském soudním řízení posuzován, ani závazek této osoby nést náklady řízení žalobce v závislosti na výsledku soudního řízení.³²

Nelze za něj považovat ani případ, kdy vedlejší účastník tvrdí, že samotná ochrana veřejného zájmu odůvodňuje jeho zájem na vstupu do řízení. „K ochraně veřejného zájmu jsou v civilním řízení určeny zvláštní subjekty, jejichž postavení upravuje zákon (viz např. postavení státního zástupce či orgánu sociálně-právní ochrany dětí), mezi takové subjekty však vedlejší účastník nepatří.“³³

Naopak Nejvyšší soud uznal právní zájem na výsledku nájemci v řízení o určení vlastnického práva, kdy je tento zájem spatřován již v existenci nájemní smlouvy, neboť pravomocné rozhodnutí zasáhne do právního postavení nájemce.³⁴

Nejvyšší soud také přiznává právní zájem dlužníka na výsledku řízení o určení neúčinnosti právního úkonu dlužníka či právního vztahu, jehož je dlužník účastníkem.³⁵

Výjimkou z pravidla je závěr Ústavního soudu, „že právní zájem na výsledku řízení podle § 93 odst. 1 OSŘ je zde nutno posuzovat rovněž z širšího

³¹ Žalobce a vedlejší intervenient podali dovolání k Nejvyššímu soudu, který dne 23. 1. 2003 rozhodl usnesení sp. zn. 26 Cdo 8/2003 o jeho odmítnutí. Vzhledem k tomu, že o nepřipustění intervenienta rozhodl odvolací soud, toto rozhodnutí má procesní povahu, nejde ale o rozhodnutí ve věci samé. Navíc Městský soud v Praze usnesení opatřil poučením, což zakládá správný postup soudu, a tedy nelze použít dovolací důvod dle § 237 odst. 1 písm. f/ OSŘ (v platném znění do 31. 12. 2000) nesprávný postup soudu.

³² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2015, sp. zn. 30 Cdo 113/2014.

³³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 23 Cdo 1496/2018.

³⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2017, sp. zn. 22 Cdo 3915/2016. Obdobně též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. 28 Cdo 1343/2018.

³⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2019, sp. zn. 29 ICdo 50/2018.

hlediska přirozenoprávního, resp. hodnotového a ve všech souvislostech daného případu a že restriktivní výklad zmíněného ustanovení není v této souzené věci namístě.“ V tomto případě se jednalo vstupu vysoké školy do řízení na straně žalovaných, kterými byli bývalí studenti, s cílem hájení akademických práv a svobod.

Jedno z nejnovějších rozhodnutí Nejvyššího soudu týkající se právního zájmu je usnesení, kdy v tomto řízení se původní žalobkyně A. T., která svou pohledávku postoupila dovolateli, oznámila vstup do řízení s takovým právním zájmem, že vymožená částka, o níž se řízení vede, půjde do statku, na kterém jí vázne věcné břemeno a kde v současné době bydlí. Soudy prvního a druhého stupně vedlejší intervenci do řízení nepřipustily. Nejvyšší soud uvedl, že „*morální zájem na řízení lze jako motiv pro vstup do řízení připustit jen zcela výjimečně*“, čímž odkázal na usnesení Ústavního soudu uvedené v předchozím odstavci. Dále však dodal, že „*právní zájem na rozhodnutí in merito ovšem zakládá – žalobcem rovněž zmíněný – možný postih A. T. z titulu odpovědnosti postupitele za škodu vzniklou v důsledku neexistence cedované pohledávky. Zkoumání právního zájmu na výsledku sporu má za účel vyloučit z vedlejšího účastenství ty subjekty, u nichž je absence právního zájmu na věci evidentní, a nezatěžovat tak zbytečně občanské soudní řízení sporné. Naskýtá-li se v posuzované při možnost, že výsledek řízení (byť třeba jen s určitou pravděpodobností) zasáhne do sféry A. T., je zapotřebí se přiklonit k závěru o existenci jejího právního zájmu na výsledku řešeného sporu.*“³⁶

Další příklady popisuje Dvořák. Je jím třeba právní zájem pojistitele vystupujícího na straně pojištěného nebo právní zájem subdodavatele, který podporuje zhotovitele proti objednateli v řízení o odpovědnosti za vady díla.³⁷

Právní zájem musí mít intervenient alespoň v době jeho vstupu do řízení. Případný budoucí zájem není dostatečný.³⁸

³⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 10. 2020, sp. zn. 28 Cdo 1345/2020.

³⁷ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 390.

³⁸ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, str. 390.

Vzhledem k uvedenému je zřejmé, že musí jít o zájem právní. Nepostačuje hospodářský³⁹, majetkový, morální nebo jiný neprávní zájem.⁴⁰ Není dostačující ani zájem založený na osobní⁴¹ nebo profesní cti.⁴²

V případě, že vedlejší intervenient přistoupí do řízení a žádný z účastníků nenamítá jeho nepřipustnost podle § 93 odst. 2, věty druhé, soud právní zájem nepřezkoumává.⁴³

Považujeme za vhodné, nikoliv však nutné, uvádět v oznámení o vstupu do řízení skutečnosti a důkazy o právním zájmu. Povinnost nastává až v případě podané námítky nepřipustnosti. Soud přezkoumává právní zájem na návrh, nejedná se o přezkum z moci úřední. Soudu neplyne ani žádná povinnost zkoumat právní zájem před doručením výzvy účastníkům řízení.⁴⁴

2.1. Právní zájem státu

Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole i stát může vstoupit do řízení jako vedlejší intervenient. Jeho právní zájem však nelze hodnotit pouze jako obecný zájem státu, ale je nutné ho posuzovat se zřetelem na jeho postavení nositele veřejných funkcí.

Právní zájem tedy nemusí mít pouze jenom stát, ale i jeho jednotlivé organizační složky, například ministerstva, a to i přesto, že v civilním řízení

³⁹ Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 9. 1996, sp. zn. 28 Co 253/94: *Součástí právního zájmu vedlejšího účastníka, který je podnikatelským subjektem, na výsledku řízení podle § 93 odst. 1 OSŘ je v podmínkách hospodářství volné soutěže i zájem podnikatelský.* Myslíme si však, že se jedná o nesprávné rozhodnutí soudu, a to z důvodu následující judikatury.

⁴⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2015, sp. zn. 23 Cdo 3960/2013.

⁴¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 8. 2011, sp. zn. I. ÚS 1789/11.

⁴² Usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 8. 2013, sp. zn. I. ÚS 2194/13.

⁴³ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 12. 2004, sp. zn. I. ÚS 553/03. Shodně též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2007, sp. zn. 29 Cdo 260/2005.

⁴⁴ LAVICKÁ, Petra. Právní zájem vedlejšího účastníka. *Jurisprudence*, 2019, č. 6, str. 13 a násl.

nemají samostatnou procesní způsobilost a tedy ani způsobilost být účastníkem řízení.⁴⁵

Nejvyšší soud uvedl, že „*opodstatněnost vedlejšího účastenství státu, za něž v tomto postavení vystupuje organizační složka, jejíž pochybení je v řízení namítáno, lze rovněž odůvodnit zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení. Hlavní účastník a soud by s tímto orgánem zcela nutně museli spolupracovat při výměně informací a podkladů. Z tohoto pohledu může být vedlejší účastenství v odškodňovacím řízení výhodou i pro žalobce, právě s ohledem na možné urychlení řízení. V daném případě se tudíž dovolací soud ztotožňuje se závěrem odvolacího soudu, že Pozemkový fond České republiky, jehož pochybení je v řízení namítáno, měl v souladu s výše uvedeným nepochybný zájem na výsledku řízení.*“⁴⁶

2.2. Právní zájem v rakouské právní úpravě

V rakouské úpravě platí, že právní zájem bude vždy dán tehdy, když „*se vítězstvím hlavního účastníka zlepši právní postavení třetí osoby, v případě neúspěchu by se toto postavení zhoršilo.*“⁴⁷. Postačí tedy, aby soudní spor ovlivnil právní sféru vedlejšího intervenienta. Účastenství je však nutné zamítnout, pokud z předložených skutečností nelze uznat žádný právní zájem.⁴⁸

Musí být tedy takovým zájmem, který je stanoven na základě zákona a zákon ho sám schvaluje, přesahuje čistě hospodářský zájem, zájem o získání informací, právo na pietu, právo slušnosti nebo etiky. Ve své podstatě se uvedené nikterak neliší od judikatury Nejvyššího soudu. V případech, kdy zákon vedlejší

⁴⁵ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář)*. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 86.

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2014, sp. zn. 30 Co 530/2013: „*Lze sice připustit, že sám Státní pozemkový úřad není nadán právní subjektivitou, Česká republika, za níž však tento úřad jedná jakožto její organizační složka, je i nadále právní osobou ve smyslu § 21 NOZ. Žalobce se pak mylí, má-li za to, že Česká republika nemůže vystupovat v řízení jednak jako účastník a jednak jako vedlejší účastník.*“

⁴⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3737/2014.

⁴⁷ HOLZHAMMER, Richard. *Parteihäufung und einheitliche Streitpartei*. Springer Publishing. str. 87.

⁴⁸ KOLLER, Ch., SONINA, M., WALL, A. *Nebenintervention – bloßes Interesse am Erzielen bestimmter Beweisergebnisse?* Ecollex, č. 4/2011. str. 325.

intervenci výslovně prohlašuje za přípustnou (*gesetzliche Nebenintervention*), není nutno právní zájem tvrdit natož pak osvědčovat.⁴⁹ V ostatních případech právní zájem musí vyplývat ze skutkových tvrzení. Pokud toto tvrzení chybí, soud podle § 84 odst. 3 ZPO intervenienta vyzve. Pakliže intervenient nesplní tuto svojí povinnost, je jeho vstup odmítnut.⁵⁰

⁴⁹ Příkladem lze uvést § 42 odst. 5 GmbHG (zákon o společnosti s ručením omezeným), společníci společnosti s ručením omezeným v řízení o neplatnost usnesení valné hromady.

⁵⁰ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 203-204.

3. Vznik a zánik vedlejší intervence

Aby mohla vůbec vedlejší intervence vzniknout, musí být splněny základní zákonné předpoklady. Podmínky, které jsou platné i v současné úpravě, vyjmenovává Hora.⁵¹

Zprvė se jedná o existenci rozepře mezi jinými osobami. Vedlejší intervence není tedy přípustná ani v období, jež zahájení rozepře předchází nebo teprve po právoplatném skončení nastane. Není možná ani v řízeních, kde nejde o rozepři (nesporné řízení).⁵² Z uvedeného vyplývá, že vstup může nejdříve proběhnout po doručení žalobě soudu.

Podstatou sporného řízení je spor mezi dvěma kontradiktorními stranami, jehož předmětem je procesní nárok. Jako strany tedy vystupují žalobce a žalovaný.⁵³

Nutnost sporného řízení již vyslovil Nejvyšší soud v usnesení ze dne 25. 2. 1999, sp. zn. 20 Cdo 91/99.⁵⁴ Vedlejšímu intervenientovi tedy není připuštěno vstoupit do nesporného řízení. Pokud však k této vadě dojde, odvolací soud zjedná nápravu zpravidla tím, že s ním nejedná a podle § 41a odst. 3 OSŘ nebude přihlížet k jeho úkonům. Nepřípustnost vedlejšího intervenienta bývá deklarována usnesením, kterým se upravuje vedení řízení.⁵⁵

Dále Nejvyšší soud uvedl, že „v řízení o výkon rozhodnutí a v exekučním řízení je použití ustanovení o vedlejších účastenství pojmově vyloučeno.“⁵⁶ Je tomu tak z důvodu, že hmotné právo se tu nezkoumá, jde pouze o výkon rozhodnutí.⁵⁷ V insolvenčním věcech také není přípustná vedlejší intervence

⁵¹ HORA, Václav, *Československé civilní právo procesní: I.-III. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. Klasická právnícká díla. str. 25-26.

⁵² HORA, Václav, *Československé civilní právo procesní: I.-III. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. Klasická právnícká díla. str. 25.

⁵³ BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kolektiv. *Občanský soudní řád I., II. Komentář*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. str. 584.

⁵⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 1999, sp. zn. 20 Cdo 91/99, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročník 1999, pod číslem 73.

⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2016, sp. zn. 29 Cdo 1136/2015.

⁵⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2015, sp. zn. 26 Cdo 1875/2015.

⁵⁷ „Vedlejší účastenství je pak možné jen v tzv. „sporném“ řízení (jeho účelem je „pomoc ve sporu“ některému z účastníků – jedné ze stran, jímž řízení o výkon rozhodnutí není.“ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 1999, sp. zn. 20 Cdo 91/99, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročník 1999, pod číslem 73.

až na odchylku v incidenčních sporech o pravost, výši nebo pořadí přihlášené pohledávky. „*Vedlejší účastenství nelze ani ve sporu vyvolaném insolvenčním řízením založit a udržet proti vůli účastníka, který má být tím, kdo do řízení jako vedlejší účastník vstoupil, v řízení podporován.*“⁵⁸

Druhým předpokladem je, že vedlejší intervenient je třetí osobou, tedy osobou rozdílnou od sporných stran. Výjimkou z toho pravidla však je stát, který díky specifickému postavení má možnosti prostřednictvím organizačních složek vystupovat na jedné straně jako hlavní účastník a na druhé jako vedlejší intervenient.⁵⁹ Vedlejším intervenientem může být fyzická i právnická osoba.⁶⁰

Poslední podmínkou je, aby tato třetí osoba měla právní zájem na vítězství jedné strany.⁶¹ Ta je blíže rozebrána v předchozí kapitole.

Současná literatura uvádí pouze dvě podmínky, kdy první z nich je stejná jako ta, kterou zmiňuje Hora, a druhou je existence třetí osoby odlišné od účastníků probíhajícího soudního řízení, jenž má právní zájem na výsledku sporu.⁶²

3.1. Vznik

Jak již bylo dříve uvedeno, tak vedlejší intervence může vznikat jak v řízení prvoinstančním, odvolacím, tak i dovolacím řízení. V případě přistoupení intervenienta až v rámci dovolacího řízení není nikterak právní moc rozhodnutí odvolacího soudu dotčena.⁶³ Dále také může vstoupit v průběhu řízení o žalobě

⁵⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. 29 ICdo 9/2013.

⁵⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3737/2014. Viz podkapitola 2.1.

⁶⁰ SVOBODA, Karel, SMOLÍK Petr a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. str. 396.

⁶¹ SVOBODA, Karel, SMOLÍK Petr a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. str. 396.

⁶² ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastenství v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. str. 176-177.

⁶³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 1999, sp. zn. 2 Cdon 1843/97, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 11, ročník 1999, pod číslem 1164.

pro zmatečnost, žalobě na obnovu řízení, ale taktéž i do řízení podle části páté OSŘ.⁶⁴

Vstupem nedochází k žádnému meziřízení, dalšímu řízení, v němž by bylo rozhodnuto o přípustnosti vstupu vedlejšího intervenienta. Nezakládá se ani překážka litispendence, z čehož vyplývá, že vedlejší intervenient má možnost podat samostatně ve věci se stejným skutkovým základem vůči protistraně žalobu a naopak.⁶⁵

Ke vzniku může dojít dvěma způsoby a to buď z vlastní iniciativy, nebo na výzvu účastníka řízení.

Z vlastní iniciativy vstoupí vedlejší intervenient podáním oznámení o vstupu, které obligatorně obsahuje obecné náležitosti dle § 42 odst. 4 OSŘ a že má právní zájem na výsledku řízení. Fakultativně také může obsahovat vyjádření, kterým vysvětluje konkrétně svůj právní zájem.⁶⁶ Není naopak dostačující, pokud se vedlejší intervenient ve vyjádření pouze označí za vedlejšího účastníka a vyjádří se k žalobě.⁶⁷

Za určitých podmínek specifikovaných v § 118a odst. 4 OSŘ může soud poskytnout při jednání poučení o možnosti vstoupit do řízení jako vedlejší intervenient, popř. navrhnout vstup takového účastníka.⁶⁸

Soud nerozhoduje o přípustnosti, ledaže by se proti vstupu některý z účastníků ohradil.⁶⁹ Poté soud přezkoumává, zda je vážně dán právní zájem, který vedlejší intervenient tvrdí. Proto vedlejší intervenient nemusí ani v oznámení svůj právní zájem nikterak specifikovat.⁷⁰ V situaci, kdy ani jeden

⁶⁴ BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kolektiv. *Občanský soudní řád I., II. Komentář*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. str. 606.

⁶⁵ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 87.

⁶⁶ ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastenství v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. str. 181.

⁶⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2005, sp. zn. 25 Cdo 356/2005.

⁶⁸ BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kolektiv. *Občanský soudní řád I., II. Komentář*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. str. 606.

⁶⁹ ČEŠKA, Zdeněk a kol. *Občanské právo procesní*. Praha: Panorama, 1989. Učebnice. str. 116.

⁷⁰ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 88.

z hlavních účastníků nenamítá nepřipustnost vedlejšího intervenienta, soud vstup pouze poznamená do protokolu o jednání a začne s ním bez dalšího jednat.⁷¹

Druhým způsobem je vstup na výzvu účastníka řízení učiněnou prostřednictvím soudu podle § 93 odst. 2 OSŘ. Tomuto postupu se též říká litisdenunciace (z latinského *litis denuntiatio*), ale Dvořák používá historický pojem opovědění rozepře.⁷² Obecně platí, že pokud třetí osoba nereaguje na opověď, ztrácí tím oprávnění uplatit vůči účastníkovi nároky plynoucí z vadného vedení sporu nebo pozbývá práva vznést proti němu námitku, jež by mohla uplatnit vůči věřiteli, kdyby do řízení jako vedlejšího intervenient vstoupila.⁷³

Za účinnosti rakouského procesního práva na našem území litisdenunciace spočívala v tom, že šlo o samostatný institut, který neměl čistě procesněprávní povahu. Jednalo se o oznámení sporným stranám o probíhajícím nebo nastávajícím sporném řízení pro soukromoprávní účinky. Také ale sloužilo jako určitá forma ochrany a záruky hlavního účastníka, aby se v budoucnu vyhnul případnému sporu s třetí osobou o tom, že byla způsobena újma z důvodu neoznámení o probíhajícím řízení.⁷⁴

Záleží pouze na rozhodnutí třetí osoby, která se má stát vedlejším intervenientem, zda do řízení vstoupí. Intervence vzniká pouze po oznámení kladného vyjádření na výzvu k příslušnému soudu. Pokud tato osoba na výzvu neodpoví nebo vysloví negativní odpověď, pak k vedlejší intervenci nedochází.⁷⁵

Reakce na opověď nemusí být pouze ve vztahu ke vstupu do řízení. Dvořák v komentáři uvádí, že „není vyloučeno, aby na základě opovědi učinila

⁷¹ ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastenství v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. str. 181.

⁷² LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 391.

⁷³ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 391.

⁷⁴ HORA, Václav. *Československé civilní právo procesní: I.-III. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. Klasická právnícká díla. str. 31.

⁷⁵ ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastenství v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. str. 181.

*soukromoprávní jednání (např. započtení), kterým opovídající stranu jejího závazku v příslušném rozsahu zbaví.*⁷⁶

Ke vstupu vedlejšího intervenienta nelze nutit, ani se na něj nemůže uplatnit dispoziční právo žalobce. Vždy je nutné, aby intervenient se vstupem souhlasil a aby projevil svou vůli.⁷⁷

Protože předpokladem institut vedlejší intervence je, že třetí osoba vstupuje na podporu strany sporu, není možný její vznik proti vůli účastníka. Soud postupuje podle § 93 odst. 2 věty druhé OSŘ. Pokud tedy účastník, na jehož straně má vedlejší intervenient vystupovat, vyjádří nesouhlasné stanovisko s jeho vstupem, intervence bez dalšího končí.⁷⁸

Soud přezkoumá, zda má intervenient způsobilost být účastníkem podle § 19 a také procesní způsobilost dle § 20 OSŘ. Co se týče druhé zmíněné způsobilosti, tak se na vedlejšího intervenienta vztahují tytéž podmínky jako žalobce a žalovaný.⁷⁹ Pokud intervenient nedisponuje procesní způsobilostí, *„soud řízení dle § 104 o. s. ř. ve vztahu tohoto subjektu k ostatním účastníkům řízení zastaví – rozhodnutí o nepřipuštění vedlejšího účastenství není namístě.*⁸⁰

Soud po zohlednění uvedených skutečností vydá usnesení o přípustnosti, resp. nepřipustnosti vedlejšího intervenienta.

Proti tomuto usnesení je možno podat odvolání, avšak pouze tehdy, pokud jej vydal soud prvního stupně. Jestliže je vydáno odvolacím soudem, není proti němu přípustné odvolání⁸¹ ani dovolání.⁸²

⁷⁶ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 391.

⁷⁷ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu.* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 91

⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. 29 Cdo 806/2002.

⁷⁹ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu.* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 91

⁸⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 12. 2004, sp. zn. 13 Cmo 419/2004.

⁸¹ *„Proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnuto o návrhu na nepřipuštění vedlejšího účastenství, není dovolání přípustné.“* Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2003, sp. zn. 26 Cdo 8/2003.

⁸² *„Proti usnesení, jímž odvolací soud potvrdil usnesení soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto o přípustnosti vedlejšího účastenství podle ustanovení § 93 odst. 2 o.s.ř., není přípustné.“* Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1775/2007.

Nejvyšší soud se vyjadřoval mimo jiné i k možnosti vedlejšího intervenienta vyjádřit se k návrhu na jeho přistoupení do řízení, kdy uvedl následující: „*Může-li tak vedlejší účastník uplatnit opravný prostředek proti rozhodnutí o nepřipuštění vstupu vedlejšího účastníka do řízení, bylo by toto jeho právo omezeno, pokud by soud o nepřipuštění vstupu rozhodoval dříve, než mu byla prostřednictvím soudu doručena výzva ke vstupu do řízení (jestliže – stejně jako v projednávané věci – sám vedlejší účastník nenavrhuje svůj vstup do řízení).*

Jestliže tedy odvolací soud věcně posuzoval otázku přípustnosti vedlejšího účastenství, aniž by ze spisu vyplývalo, že prostřednictvím soudu byla učiněna výzva ke vstupu do řízení vedlejšího účastníka, jde o nesprávný procesní postup.“⁸³

Nakonec nutno podotknout, že účinky vstupu nastanou, když soudu dojde oznámení třetí osoby o vstupu do řízení s označením, kterou ze stran sporu hodlá podporovat. To může učinit jak písemně, tak i ústně do protokolu, k čemuž dochází, je-li potenciální vedlejší intervenient přítomen na ústním jednání.⁸⁴

3.2. Opětovný vstup do řízení

Opětovný vstup je neobvyklou záležitostí, a to z toho důvodu, že právní zájem spíše jen zaniká bez dalšího, např. skončení nájemní smlouvy k nemovitosti ve vlastnictví jedné z hlavních stran.

Myslíme si, že vhodným příkladem mohou být restituční řízení, která jsou velmi specifická. Jedním z nich je právě opětovný vstup vedlejšího intervenienta. V těchto řízeních na straně žalobce vystupuje restituent, jenž požaduje po žalované, kterou je Česká republika – Státní pozemkový úřad (dále jen ČR – SPÚ), převod určitého pozemku v jejím vlastnictví podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen zákon o půdě). Jako vedlejší intervenient do řízení může vstupovat obec, která požádala ČR - SPÚ o převod nemovitosti podle zákona č. 503/2012 Sb., o Státním

⁸³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2020, sp. zn. 23 Cdo 3979/2019.

⁸⁴ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu.* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 91.

pozemkovém úřadu. Obec tedy pomáhá ČR – SPÚ ochránit pozemky před převodem vlastnického práva na restituenty, protože o ně usiluje sama.

V průběhu řízení může dojít k tomu, že žalobci se jeví jako nepravděpodobné, že by bylo žalobě plně vyhověno, a proto vezme žalobu částečně zpět podle ustanovení § 96 odst. 1 OSŘ. Pokud žalovaný ČR-SPÚ s částečným zpětvzetím žaloby souhlasí, soud v té části řízení zastaví. Pokud je řízení zastaveno co do pozemků, na kterých má právní zájem vedlejší intervenient, pak tento zájem účastník ztrácí, což vede k jeho vystoupení z řízení.⁸⁵

Ze strany restituentů poté zpravidla dochází k podání návrhu na změnu žaloby dle § 95 OSŘ, kterým rozšíří předmět řízení o náhradní pozemky další. Může tedy nastat situace, kdy žalobce nově zažaluje jiné pozemky, na kterých má opět právní zájem tatáž obec. Obci tedy vzniká opět právo na vstup do stejného řízení, avšak s právním zájem na jiných pozemcích. V tomto případě vstup probíhá obvyklým způsobem.

3.3.Zánik

Vedlejší intervenient může kdykoliv z řízení vystoupit, a to z různých důvodů, zejména pro ztrátu právního zájmu. Dokonce vedlejší intervenient ani důvod vystoupení nemusí uvádět. Nicméně učinit tak může stejnými formami jako při vstupu – písemně nebo ústně do protokolu.⁸⁶ Okamžikem sdělení dojde k zániku vedlejší intervence.⁸⁷

S vystoupením z řízení se váže i otázka nákladů řízení, která bude blíže rozebrána v 7. kapitole.

⁸⁵ PŘÍKOPA, Vojtěch. *Restituce podle zákona o půdě*. Praha: C. H. Beck, 2020. str. 83.

⁸⁶ SVOBODA, Karel, SMOLÍK Petr a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. str. 397.

⁸⁷ BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kolektiv. *Občanský soudní řád I., II. Komentář*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. str. 606.

Vedlejší intervence také ale zaniká pravomocným skončením řízení⁸⁸ nebo zánikem osoby vedlejšího intervenienta (smrtí, zánikem právnické osoby bez právního nástupce). K nemožnosti nastoupení procesního nástupce se vyjádřil Nejvyšší soud následovně: „Protože vedlejší účastník má za řízení výlučně práva a povinnosti jen procesní povahy, protože se jeho účast na řízení, i když má právní zájem na jeho výsledku, nedotýká jeho hmotněprávního postavení a protože smyslem vedlejšího účastenství je "pomoc ve sporu" některému z účastníků řízení (jedné ze sporných stran), k níž vedlejší účastník přistupuje vždy jen na základě ryze osobního rozhodnutí (a osobních vztahů k jím podporovanému účastníku řízení), je třeba učinit závěr, že práva a povinnosti z vedlejšího účastenství nejsou předmětem dědické a ani jiné sukcese a že tedy smrtí (nebo jiným zánikem) vedlejšího účastníka končí jeho účast na řízení, neboť povaha vedlejšího účastenství neumožňuje, aby na místo vedlejšího účastníka nastoupil ten, kdo je (jinak) jeho procesním nástupcem. Jde-li tedy v řízení o zkoumání přípustnosti vedlejšího účastenství a rozhodování o ní (ve smyslu ustanovení § 93 odst. 2 věty druhé o.s.ř.), neumožňuje povaha věci, aby v řízení o vedlejší účastenství bylo pokračováno. Uvedené ale nebrání tomu, aby právní nástupce (dědic) vedlejšího účastníka, který ztratil způsobilost být účastníkem řízení, do řízení vstoupil z vlastního podnětu, případně na výzvu některého hlavního účastníka, učiněnou prostřednictvím soudu, jako vedlejší účastník, jestliže mu svědčí právní zájem na výsledku soudního řízení a jestliže má zájem "pomáhat ve sporu" některému z účastníků řízení (jedné ze sporných stran).“⁸⁹

3.4.Řízení o připuštění vedlejšího intervenienta v Rakousku

Stejně jako u nás dochází v Rakousku k vedlejší intervenci buď spontánním přistoupením účastníka k soudnímu řízení, nebo je dán podnět ke vstupu do řízení jednou ze stran sporu (např. vyhlášení sporu). Nicméně i tak

⁸⁸ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 393.

⁸⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2015, sp. zn. 21 Cdo 261/2014.

záleží na samotné vůli vedlejšího intervenienta, zda do řízení chce vstoupit či nikoliv.⁹⁰

Avšak aby vedlejší intervenient mohl být účastníkem řízení, musí splnit pět podmínek přípustnosti. Přistoupení je možné pouze do probíhajícího sporného řízení, ve kterém nebylo vydáno pravomocné rozhodnutí. Judikatura ale dodává, že lze vstoupit i v rámci dovolacího řízení, v řízení o žalobě pro zmatečnost nebo v řízení na obnovu řízení, pokud je zahájené na stranou sporu. Nelze však vstoupit do řízení o vydání předběžného opatření.⁹¹

Vedlejší intervenient nemůže být identický s žádnou ze stran sporu. Do řízení, kde je jednou ze stran veřejná obchodní společnost, může společník vstoupit jako vedlejší intervenient. Dále například zákonný zástupce může přistoupit na základě právního zájmu do sporu na stranu osoby, kterou zastupuje. Konflikt zájmu je vyloučen na základě § 19 odst. 1, věta třetí ZPO.⁹²

Třetí podmínkou je, že musí jít o osobu, která je svéprávná a procesně způsobilá. Pokud by došlo v kterékoliv fázi řízení ke ztrátě těchto způsobilostí, intervence je odmítnuta. V takovém případě není soud povinný zahajovat řízení o nápravu podle § 6 ZPO, řízení se ani nikterak nepřerušuje a od tohoto okamžiku jsou právní úkony vedlejšího intervenienta neúčinné.⁹³

Vedlejší intervenient musí mít právní zájem na výsledku řízení. Ten byl již více rozebrán v podkapitole 3.2.

Poslední podmínkou je písemná forma podání ke vstupu do řízení, které musí obsahovat všechny náležitosti. Není stanovená přesná forma, ale podání musí obsahovat nezbytné údaje o tom, že intervenient vstupuje do řízení. Úmysl

⁹⁰ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 203-204.

⁹¹ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 203.

⁹² FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 203.

⁹³ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 203.

vstoupit do řízení může být součástí i jiného úkonu (např. odvolání) nebo lze učinit prohlášení ústně do protokolu, a to pouze v řízení před okresními soudy. Pokud je toto prohlášení v protokole osvědčeno, je jednání účinné a to i navzdory porušení písemné formy.⁹⁴

Doručením podání o vstupu do řízení oběma stranám se přistoupení stává účinným. O přistoupení intervenienta se tedy nevydává žádné zvláštní usnesení. Od tohoto okamžiku je potřeba přihlížet i k úkonům vedlejšího intervenienta.⁹⁵

Nelze stranám odepřít právo na tom, aby zamezily vstupu vedlejšímu intervenientovi. U odpůrce je to z důvodu, že bude mít více „protivníků“ a tedy, že se mohou zvýšit náklady řízení. I podporovaná strana se může proti přistoupení vedlejšího intervenienta bránit, například z obav případných průtahů apod. Není stanovena žádná lhůta pro návrh na odmítnutí vedlejšího intervence, ale musí být podán při prvním možném úkonu. Pokud by strany takto neučinily, předpokládá se tiché přijetí vedlejší intervence.

Návrhem na odmítnutí se může napadat jak procesní nezpůsobilost, tak nedostatek právního zájmu. V případě jeho podání je zahájeno meziřízení (*das Zwischenverfahren*), kde probíhá ústní jednání, při kterém vedlejší intervenient dle § 274 ZPO právní zájem prokazuje. Soud rozhodne usnesením, zda se návrh na odmítnutí povoluje a vedlejší intervence se odmítá, nebo zda se návrh na odmítnutí zamítá.

Až do rozhodnutí o návrhu na odmítnutí se hlavní řízení nedotýká právního postavení vedlejšího intervenienta. Pokud je návrh zamítnut, je účinnost jeho právních úkonů nedotčena. V opačném případě jsou všechny úkony prohlášeny za neúčinné a zároveň je povinen uhradit náklady za toto meziřízení.⁹⁶

⁹⁴ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 204-205.

⁹⁵ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 205-206. V případě, že vedlejší intervenient chce přistoupit v době, kdy běží lhůta pro opravný prostředek, a zároveň ho chce podat, musí podat jak opravný prostředek, tak i doručit účastníkům oznámení o vstupu do řízení.

⁹⁶ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 205-206.

3.5. Věcný záměr

V bodě 23 ČŘS nalezneme náležitosti přistoupení do řízení, bližší specifikaci právního zájmu nebo také, že proti usnesení o připuštění do řízení není přípustná stížnost.⁹⁷

ČŘS se v tomto ustanovení snaží napravit současnou úpravu, ve které chybí rozlišení na pravidelnou a výjimečnou intervenci, ale také institut oznámení sporu.

Podle této úpravy intervenient do již zahájeného řízení vstupuje podáním, ve kterém uvede, v čem spočívá právní zájem na úspěch strany, k níž přistupuje. Toto oznámení je taktéž doručeno oběma stranám, které mají možnost podat návrh na vyloučení.

Pokud je tento návrh podán, soud po vyjádření navrhuující strany a intervenienta rozhodne o přípustnosti intervence.

Návrh na vyloučení nesmí straně ale sloužit k tomu, aby bylo intervenientovi zamezeno v účasti na řízení.

Máme za vhodné omezit dobu pro prokázání právního zájmu stejně tak, jako tomu je v rakouské právní úpravě.

⁹⁷ Po vzoru rakouského práva procesního ČŘS používá jako obranu proti usnesení stížnost.

4. Práva a povinnosti vedlejšího intervenienta

„V řízení má vedlejší účastník stejná práva a povinnosti jako účastník.“ upravuje ustanovení § 93 odst. 3 věta první OSŘ. Jsme stejného názoru jako Dvořák, který v komentáři uvádí, že OSŘ touto větou zachází příliš daleko.⁹⁸ Ustanovení takto velmi široce vedlejšímu intervenientovi otevírá brány. Naopak judikatura toto mírní a konstatuje, že stejnými právy a povinnostmi v řízení se má rozumět výlučně práva a povinnosti procesní povahy. Je tedy vyloučeno, aby vedlejšímu intervenientovi bylo meritorním rozhodnutím přisouzeno právo nebo uložena povinnost, která tvoří předmět sporu ve věci samé.⁹⁹

Dále také judikatura Nejvyššího soudu dodává následující: „*Postavení (hlavního) účastníka řízení a vedlejšího účastníka nejsou shodná, odlišují se v samotné možnosti vstupu do řízení, ale i rozsahem práv a povinností, která jsou shodná v procesních právech, s výjimkou úkonů, které znamenají dispozici s řízením nebo předmětem řízení, ale nikoli v hmotných právech.*“¹⁰⁰

Aby mohl vedlejší intervenient využívat svá procesní práva a plnit procesní povinnosti, musí vzniknout procesněprávní vztah. K tomu je nutné naplnit podmínky pro vstup do řízení uvedené v předchozí kapitole.

Vedlejší účastník nemůže samotné řízení zahájit, z čehož vyplývá, že do řízení může vstoupit nejdříve tehdy, kdy je soudu žaloba doručena. Může vstoupit do řízení v kterémkoliv stádiu, což zahrnuje řízení o opravných prostředcích, počítaje v to i mimořádné prostředky. Hora ve svém knize uvedl, že „*vedlejší intervenient není oprávněn za stranu rozepři teprve zahajovati, třebaš to činil v zájmu jejím; proto nemůže podávati žalobu o zmatečnost a obnovu.*“¹⁰¹

Vedlejší intervenient smí dělat totožné procesní úkony, které mohou činit hlavní účastníci sporu, ale jedná pouze za sebe. Svým jménem tedy vedlejší

⁹⁸ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 392.

⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2000, sp. zn. 26 Cdo 1986/99, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 1, ročník 2001, pod číslem 8.

¹⁰⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3851/2013.

¹⁰¹ HORA, Václav. *Československé civilní právo procesní: I.-III. díl*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Klasická právníká díla. str. 29.

intervenient smí navrhopvat důkazy, podávat vyjádření apod.¹⁰² Naopak nemůže činit dispoziční procesní úkony, pokud tak není výslovně stanoveno.¹⁰³ Vedlejší intervenient tedy nedisponuje právem na změnu žaloby nebo na její zpětvzetí. Toto omezení však vyplývá i ze samotné instituce vedlejšího intervenienta. Tento vstupuje do řízení jako pomocník, kterého spojuje zájem na vítězství se stranou sporu. Pokud přistupuje na stranu žalobce, tak jistě není jeho právním zájmem, aby bylo řízení zastaveno. Vedlejší intervenient nemůže taktéž konat úkony vážící se výlučně k osobě účastníka. Například nemůže za hlavního účastníka podávat návrh na prominutí zmeškání lhůty nebo žádost o ustanovení zástupce.¹⁰⁴

Vedlejší intervenient taktéž se nemůže vzdát nároku, ani nárok uznat. Nesmí ani uzavírat sám soudní smír, který by zavázal hlavního účastníka. Avšak není vyloučena účast na takovém smíru, pokud na něj bude dopadat.¹⁰⁵ Také například nedisponuje oprávněním pokračovat v řízení přerušením podle § 110 OSŘ, účinně vzít zpět odvolání, které je podané tímto účastníkem.¹⁰⁶

Pravidlo o stejných právech a povinnostech jako má účastník se uplatní v průběhu civilního řízení. Jelikož se právo na podání opravného prostředku nevztahuje k ustanovení § 93 odst. 3 OSŘ.¹⁰⁷ Touto problematikou se nebude zabývat zde, ale v kapitole následující.

Jak bylo uvedeno, vedlejší intervenient může podávat procesní návrhy a vyjadřovat se ke všemu stejně jako účastník. Soud mu musí doručovat rozhodnutí, předvolávat ho k jednání.¹⁰⁸ Musí také poskytovat vedlejšímu

¹⁰² ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastenství v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. str. 178.

¹⁰³ „Nutno tu zdůraznit, že zákon přiznává, i když s dispozičními omezeními plynoucími ze závislosti na jím podporovaném účastníku, vedlejšímu účastníku stejná práva a povinnosti jako účastníku řízení (§ 93 odst. 3, s přiměřeným užitím tohoto ustanovení pro dovolací řízení podle § 243c odst. 1 o. s. ř.).“ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 2. 2003, sp. zn. 28 Cdo 164/2003.

¹⁰⁴ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 392.

¹⁰⁵ Např. ve sporu o náhradu újmy z automobilové nehody, kde je jako vedlejší intervenient pojišťovna, u které má škůdce uzavřené pojištění, je uzavřen smír s poškozeným. Toto smíru se účastní i pojišťovna, protože účinky smíru dopadají i na ni.

¹⁰⁶ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 93.

¹⁰⁷ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 92.

¹⁰⁸ ŠKÁROVÁ, Marta a kol. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 4. aktualizované vydání. Linde Praha a.s., 2009. str. 205

intervenientovi příležitost vyjádřit se k tvrzením a návrhům protistrany stejně jako by byl účastníkem řízení.¹⁰⁹

Za situace, kdy vedlejší intervenient, který úkonem, k němuž je však oprávněn, odporuje úkonům podporovaného účastníka, soud přednostně bude vycházet z úkonů hlavního účastníka sporu. Naopak tomu bude v případě, že úkony vedlejšího intervenienta budou mít pro podporovaného příznivější výsledkem sporu.¹¹⁰ Platná právní úprava předepisuje, že pokud dojde k tomuto případu, soud posoudí všechny okolnosti. Zde však může dojít k rozepři ohledně pravého účelu vedlejšího intervenienta. Jak již bylo několikrát zmíněno, vedlejší intervence spočívá v pomoci k všestrannému objasnění věci, jak je možno dovozovat ze zásady materiální pravdy. Podle jiného názoru má vedlejší intervenient pomáhat svou procesní činností k vítězství sporu strany, na kterou přistoupil. Z uvedeného však vyplývá, že důležitější je procesní činnost podporovaného účastníka, což také vyplývá ze zásady, že spor náleží stranám. Procesní úkony intervenienta, které budou odporovat činnosti hlavního účastníka, budou soudem prohlášeny za neúčinné. Strana, na jehož vedlejší intervenient přistoupil, nemusí odporující úkon nikterak popírat. Postačí, aby učinil úkon, který vylučuje podání vedlejšího intervenienta.¹¹¹

Pokud je procesní strana nečinná, jsou procesní úkony vedlejšího intervenienta účinné i pro ni. Dle judikatury Nejvyššího soudu žalovaný může splnit svou povinnost vyjádřit se k věci ve smyslu § 114b odst. 1 OSŘ splnit také prostřednictvím vedlejšího intervenienta, který tak bude realizovat své procesní

¹⁰⁹ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 393.

¹¹⁰ BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kolektiv. *Občanský soudní řád I., II. Komentář*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. str. 607.

¹¹¹ DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009. str. 441 – 442.

právo uplatnit obranu proti žalobě.¹¹² Za pozornost také stojí, že rozsudek pro zmeškání nelze na návrh žalobce vydat tehdy, pokud se na první jednání ve věci dostaví místo žalovaného, jež byl řádně předvolán, právě pouze vedlejší intervenient.¹¹³

Vedlejší intervenient může využít stejné prostředky jako účastník pro uplatnění obrany proti žalobě.¹¹⁴

Dle judikatury Nejvyššího soudu platí, že „vedlejší účastník je třetí osobou, o jejíž práva a povinnosti v řízení nejde a jako takový není účastníkem řízení, ale pouze coby třetí osoba podporuje procesní stranu, a proto může být v témže řízení slyšen jako svědek.“¹¹⁵ Při hodnocení důkazů soud bere ohledy i na to, že vyslýchaný intervenient má zájem na výsledku řízení.¹¹⁶

Nejvyšší soud také řešil otázku, jestli důsledky nesprávného úředního postupu, které spočívají v nejistotě ohledně výsledku řízení, pocítuje nejen účastník řízení, ale též vedlejší intervenient. Dovolací soud uvedl, že se tak jedná nepřímou, protože nebyť existence právního poměru k účastníkovi, újmu způsobenou nepřiměřenou délkou řízení by vedlejší intervenient nevnímal. Nejvyšší soud nakonec uvedl, že „vedlejší účastník nemá právo na náhradu nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení.“¹¹⁷ Tento názor nikterak ani nerozporoval Ústavní soud v rámci jiného řízení, kdy uvádí, že jde o ustálenou soudní praxi, a že na výsledek, který není pro stěžovatelku příznivý, nelze pohlížet jako rozhodnutí, které porušuje její základní práva.¹¹⁸

¹¹² „Žalovaný může splnit povinnost vyjádřit se k věci samé ve smyslu ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. i prostřednictvím vyjádření vedlejšího účastníka, který tak realizuje své procesní právo uplatnit obranu proti žalobě ve prospěch jím podporovaného účastníka řízení. Podal-li žalovaný včasný odpor proti platebnímu rozkazu, v němž uvedl, že písemné odůvodnění odporu zašle soudu osoba, která později vstoupila do řízení jako vedlejší účastník na straně žalovaného a ve svém vyjádření doručeném soudu ve lhůtě stanovené k vyjádření podle § 114b odst. 1 o. s. ř. vylíčila důvody, z nichž žalobu neuznává, a navrhla její zamítnutí, podmínky pro vydání rozsudku pro uznání podle § 114b odst. 5 a § 153a odst. 3 o. s. ř. nebyly splněny.“ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2013, sp. zn. 25 Cdo 4258/2011.

¹¹³ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 393.

¹¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2009, sp. zn. 25 Cdo 539/2008.

¹¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3851/2013.

¹¹⁶ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 393.

¹¹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2539/2015.

¹¹⁸ Usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2020, sp. zn. II. ÚS 1100/20.

Vedlejší intervenient je také povinen uhradit soudní poplatek za jím učiněné zpoplatněné úkony, například podání odvolání.¹¹⁹ Takový poplatek soud vyměří pouze jemu, není zde žádná solidarita s hlavním účastníkem. Intervenient může sám za sebe žádat o osvobození od soudních poplatků.¹²⁰

Co se týče nákladů řízení, tak vedlejšímu intervenientovi plynou stejná práva a povinnosti jako účastníkovi. O tom bude pojednáno v kapitole 7.

Vzhledem k tomu, že účastníka a vedlejšího intervenienta spojuje stejný právní zájem na řízení, mohou být zastoupeni jedním právním zástupcem.¹²¹

4.1. Právní úprava v Rakousku

Jak již bylo dříve uvedeno, rakouská právní úpravu používá dva druhy vedlejší intervence – pravidelnou a výjimečnou intervenci.

Pravidelný vedlejší intervenient je pomocníkem účastníka ve sporu na základě svého vlastního práva. I když mu tedy hlavní účastník přenechá úplné vedení sporu, nestane se přímo účastníkem. Pokud ale obě strany sporu souhlasí, může vedlejší intervenient vstoupit na místo hlavního účastníka.¹²²

Všechny úkony intervenienta jsou činěny za účastníka. Není tedy v prodlení, pokud za něj vedlejší intervenient činí procesní úkony. Přesto ale není vedlejší intervenient zástupce účastníka, protože jedná vlastním jménem.

V rakouské právní úpravě nemá vedlejší intervenient stejná práva jako účastníci sporu. Jeho postavení vyplývá z ustanovení § 19 ZPO. První z omezení je, že intervenient musí přijmout stav, ve kterém se řízení aktuálně nachází. Případné změny žaloby, uznání pohledávky apod. učiněné hlavními účastníky

¹¹⁹ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 393.

¹²⁰ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 93.

¹²¹ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 93.

¹²² FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozessrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 206.

jsou závazná i pro přistupujícího vedlejšího intervenienta. Nelze ani odvrátit následky promlčení.¹²³

Dále nesmí disponovat s předmětem řízení, ale má k dispozici všechny procesní úkony jako hlavní účastníci. Jedná se o procesní úkony, kterými nelze měnit předmět řízení, a které nejsou v rozporu s úkony účastníka, na jehož straně vystupuje. Pokud se účastník vzdá opravného prostředku, pak to platí i pro vedlejšího intervenienta.¹²⁴

Při výslechu je vedlejší intervenient vyslýchán jako svědek, nikoliv jako účastník řízení. Současně má právo pro sebe požadovat procesní pomoc (ustanovit advokáta). Nakonec účinky pravomocného rozhodnutí nedopadají přímo na vedlejšího intervenienta, není rozhodnutím nikterak vázán.¹²⁵

Postavení výjimečného vedlejšího intervenienta, na kterého se na rozdíl od pravidelného intervenienta vztahují účinky rozhodnutí, upravuje § 20 ZPO, jenž stanoví, že mu náleží postavení nerozlučného společníka. První názor, který zastává například Holzhammer, Ballon nebo Kralik, říká, že výjimečný intervenient vstoupením získává neomezené postavení nerozlučného společníka. Tím je myšleno, že nejen získává procesní oprávnění, ale že také může disponovat s předmětem řízení, a to v rozsahu, který náleží dílčím společníkům. Tomuto názoru však odporuje skutečnost, že tím by se určení stran dostalo z rukou žalobce. Hlavním účastníkům by se tak do sporu mohl vnutit někdo, kdo by disponoval plnými právy. Zákon totiž stanoví, že mu náleží pouze postavení nerozlučného společníka, nikoliv, že se jim rovnou stává.¹²⁶

Druhým názorem je, že výjimečný vedlejší intervenient má procesní nástroje, avšak nesmí disponovat s předmětem řízení. V takovém případě má

¹²³ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 207-208.

¹²⁴ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 207-208.

¹²⁵ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 207-208.

¹²⁶ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 209.

stejná omezení jako u jednoduché vedlejší intervence, která byla popsána výše. Je nutné se k němu chovat jako k účastníkovi řízení. Jeho vyjádření však mohou odporovat účastníkovi, na jehož stranu přistoupil, například pokud se účastník vzdá práva na odvolání, vedlejší intervenient ho může podat¹²⁷. Soud pak bude posuzovat, co je objektivně pro účastníka příznivější.

Na rozhodnutích soudu musí být výjimečný vedlejší intervenient uveden v hlavičce s ostatními účastníky a také má nárok na vlastní doručení rozhodnutí ve věci.¹²⁸

Tohoto intervenienta není možno vyslýchat jako svědka, ale jako účastníka, protože má stejné postavení jako účastník.¹²⁹

Vedlejší intervenient je povinen v rámci řízení o přistoupení zaplatit soudní poplatek.¹³⁰

¹²⁷ Ale účastník, na jehož straně vedlejší intervenient vystupuje, může takové odvolání vztít zpět.

¹²⁸ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 209-210.

¹²⁹ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 210.

¹³⁰ KOLLER, Ch., SONINA, M., WALL, A. *Nebenintervention – bloßes Interesse am Erzielen bestimmter Beweisergebnisse?* *Ecolex*, č. 4/2011. str. 325.

5. Opravné prostředky a jiné prostředky nápravy

Opravné prostředky jsou nástroji procesního práva, kterými účastníci mohou iniciovat opravné řízení. Je možné je rozlišovat na řádné a mimořádné prostředky podle toho, proti jakému rozhodnutí soudu směřují. V prvním případě se jedná o rozhodnutí, které nenabývá právní moci, a je jím odvolání. Naproti tomu mimořádné opravné prostředky směřují proti pravomocnému rozhodnutí a jsou jimi žaloba na obnovu řízení, žaloba pro zmatečnost a dovolání.¹³¹

V této kapitole též bude zanalyzováno i právo vedlejšího intervenienta podat ústavní stížnost. Jsme si vědomi, že se nejedná o opravný prostředek, ale jde o prostředek, kterým se účastník řízení domáhá nápravy rozhodnutí, jímž bylo zasaženo do ústavně zaručených práv účastníka.

Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, § 93 odst. 3 OSŘ stanoví, že vedlejší intervenient má stejná práva a stejné povinnosti jako účastníci řízení. Nicméně toto pravidlo nelze použít pro právo podat opravné prostředky. Právo intervenienta na podání opravných prostředků je totiž zakotveno v jednotlivých zvláštních ustanoveních.¹³²

5.1. Odvolání

Vedlejší intervenient má oprávnění podat dle § 203 odst. 1 OSŘ odvolání proti rozhodnutí. Nutné je však rozlišovat dvě situace, jestli intervenient byl již účastníkem řízení v době, kdy bylo vydáno rozhodnutí, nebo jím v této době ještě nebyl a hodlá vstoupit do řízení, ve kterém již takové rozhodnutí bylo vydáno.

Pokud je vedlejší intervenient účastníkem probíhajícího řízení, obesílá ho soud stejně jako strany sporu. Intervenientovi jsou tedy samostatně doručována rozhodnutí a ode dne doručení mu běží lhůta pro jeho podání. Není nikterak

¹³¹ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015. str. 499-503.

¹³² JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 92-93.

vázaný datem, kdy bylo rozhodnutí doručeno účastníkovi, na jehož straně intervenient vystupuje.¹³³

Druhým případem je, že vedlejší intervenient není účastníkem probíhajícího řízení. V takovém případě intervenient může podat odvolání pouze tehdy, pokud vstoupí do řízení v patnáctidenní lhůtě, kterou má k dispozici jím podporovaná strana pro podání svého opravného prostředku. Intervenient je zde tedy vázán dnem, kdy je podporovanému účastníkovi rozhodnutí doručeno. Také musí v uvedené lhůtě oznámit svůj vstup do řízení dle § 93 OSŘ.¹³⁴ Tak může učinit v jediném podání.

Odvolání vedlejšího intervenienta, pokud měl právo ho podat a pokud podporovaná strana byla nečinná, bude účinné a navíc se na něj bude hledět, jako by jej podal sám účastník.¹³⁵

Pokud je odvolání podané pouze vedlejším intervenientem, soud zjišťuje, jaké stanovisko k němu má podporovaná strana. Předpokladem přípustnosti odvolání je subjektivní legitimace na straně podporovaného účastníka. To chápeme tak, že takovému účastníkovi byla napadeným rozhodnutím způsobena újma na jeho právech.¹³⁶

Vše výše uvedené však neplatí, pokud se podporovaná strana odvolání vzdala nebo s takovým odvoláním výslovně nesouhlasí.¹³⁷

5.2. Žaloba na obnovu řízení a žaloba pro zmatečnost

Legitimace k podání žaloby na obnovu řízení i žaloby pro zmatečnost je vedlejšímu intervenientovi, který vstoupil do řízení, přiznána ustanovením § 231 odst. 1 OSŘ. V případě, že se účastník k takové žalobě nevyjádří, je přípustná.

¹³³ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 888-889.

¹³⁴ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 888-889.

¹³⁵ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 93.

¹³⁶ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 888-889.

¹³⁷ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str. 93.

Naproti tomu, pokud dá účastník k žalobě podané intervenientem výslovný nesouhlas, pak přípustná není.¹³⁸

Pro vedlejšího intervenienta stejně jako pro účastníka je právo podat obě žaloby omezeno negativní přípustností podle § 230 OSŘ. Toto ustanovení například uvádí, že je nepřípustné podat žalobu pro zmatečnost proti usnesení, jímž bylo rozhodnuto o žalobě pro zmatečnost nebo, že žaloba není přípustná, pokud směřuje jen proti výroku o nákladech řízení, lhůtě k plnění anebo předběžné vykonatelnosti.¹³⁹

Jak bylo uvedeno, vedlejší intervenient je oprávněn podat žalobu, jen jestli byl účastníkem původního řízení. Nejvyšší soud se tímto zabýval blížeji v řízení o dovolání, proti usnesení odvolacího soudu, který uvedl, že navrhovatel žaloby pro zmatečnost nebyl ani účastníkem ani vedlejším intervenientem původního řízení, proto nemá legitimaci. Nejvyšší soud nadto dodává, že je nutné, aby intervenient vstoupil nejpozději v době vyhlášení, popřípadě vydání napadeného rozhodnutí.¹⁴⁰

V dalším rozhodnutí se Nejvyšší soud věnoval otázce, kdo všechno je účastníkem řízení o žalobě pro zmatečnost. Uvádí, že jsou to „*ti, kdo byli účastníky původního řízení, v němž bylo vydáno žalobou napadené rozhodnutí, popřípadě jejich právní nástupci z důvodu universální nebo singulární sukcese. Uvedenému odpovídá, že zákon ani nepožaduje, aby žaloba pro zmatečnost obsahovala označení účastníků řízení. Účastníci řízení si v řízení o tomto opravném prostředku zachovávají stejné procesní postavení, jaké měli v původním řízení.*“¹⁴¹ Proti bude mít vedlejší intervenient totožné postavení i v řízeních o těchto mimořádných opravných prostředcích.

¹³⁸ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. str. 852.

¹³⁹ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. str. 852.

¹⁴⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. 21 Cdo 4807/2014.

¹⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 9. 2011, sp. zn. 21 Cdo 1877/2011.

5.3. Dovolání

U všech předchozích opravných prostředků bylo výslovně řečeno, že vedlejší intervenient má právo je podat při splnění určitých specifik. V případě dovolání však zákon mlčí (*silentio legis*).

V minulosti tomu tak nebylo. OSŘ do konce roku 2000 neobsahoval žádné zakotvení práva na podání odvolání ani dovolání. To však intervenientovi nebylo upíráno, protože platila zásada uvedená v § 93 odst. 3 OSŘ tedy, že intervenient má stejná procesní práva a povinnosti jako strana. Dle komentářové literatury tak vedlejší intervenient mohl disponovat se všemi procesními úkony kromě úkonů, které by znamenaly dispozici s řízením nebo s předmětem řízení, a úkonů, které učinil účastník. Intervenient mohl tedy dovolání podávat buď samostatně, nebo společně s podporovanou stranou.¹⁴²

Podstatou novely OSŘ účinné od 1. 1. 2001 bylo posílení role Nejvyššího soudu jako sjednotitele judikatury. Dovolání se mělo stát základním prostředkem pro sjednocení rozhodovací činnosti obecných soudů.¹⁴³ K tomu měla mimo jiné právě sloužit nově vymezená přípustnost dovolání.

Po novele účinné od 1. 1. 2001 většina komentářové literatury právo intervenienta na podání dovolání nepřipouští. Důvodem je argument *e silentio legis*, respektive pokud zákon v konkrétním zakotvení přiznává intervenientovi právo na podání odvolání jako řádného opravného prostředku, žaloby pro zmatečnost a žaloby na obnovu řízení jako mimořádného prostředku, přičemž o dovolání zákonodárce nic neříká, je nutné toto chápat tak, že právo na podání dovolání proti rozhodnutí ve věci samé intervenientovi nesvědčí.

Na druhé straně jsou však tací, kteří tvrdí, že vedlejší intervenient má právo na podání dovolání. Například Dvořák uvádí, že je třeba legitimaci intervenientovi přiznat, a to pomocí analogie podle § 231 odst. 1 OSŘ, tedy když má právo na podání žalob na obnovu řízení a žalob pro zmatečnost, pak má právo na podání i posledního mimořádného prostředku. Také dodává, že pravomocným

¹⁴² LAVICKÁ, Petra. Vedlejší intervence a opravné prostředky v civilním řízení. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1/2019, s. 85.

¹⁴³ BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*, 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. str. XII.

skončením řízení též skončí i vedlejší intervence a intervenient tedy potřebuje novou legitimaci. Zároveň upozorňuje, že tuto legitimaci intervenient v případě ostatních mimořádných opravných prostředků nepotřebuje.¹⁴⁴

Lavická souhlasí, že by měly mezery v zákoně být doplněny především argumentem *per analogiam legis* a že tuto nápravu vykonávají soudy. Proto uvádí názor, že tuto zásadu nerespektují a dodává, že není třeba dělat rozdíly mezi dovoláním a žalobami výše uvedenými, protože se jedná o tři typy prostředků nápravy vadných rozhodnutí, které nemají suspenzivní účinek a jsou podávány proti pravomocným rozhodnutím.¹⁴⁵

Nejvyššího soudu tedy přijal většinový názor komentářové literatury o tom, že vedlejší intervenient není oprávněn podat dovolání po novele OSŘ od 1. 1. 2001.¹⁴⁶

Dovolací soud k tomu uvedl, že „*vzhledem k tomu, že zákon nestanoví, že by vedlejší účastník mohl podat též dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu, byl v soudní praxi přijat (za pomoci argumentu e silentio legis) a nadále je přijímán jako správný závěr (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.5.2003 sp. zn. 25 Cdo 162/2003, které bylo uveřejněno pod č. 3 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2004), podle kterého vedlejší účastník není (podle právní úpravy účinné od 1.1.2001) osobou oprávněnou k podání dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu.*“¹⁴⁷

Za pozornost ovšem stojí, že Nejvyšším soudem byl vysloven i opačný názor¹⁴⁸, který byl publikován i v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, sv. 23 pod C 1700. Dovolací soud však se nakonec přiklonil k současné výslovné úpravě

¹⁴⁴ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. str. 392-393.

¹⁴⁵ LAVICKÁ, Petra. Vedlejší intervence a opravné prostředky v civilním řízení. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1/2019, s. 85.

¹⁴⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2003, sp. zn. 25 Cdo 162/2003.

¹⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2010, sp. zn. 30 Cdo 4231/2008.

¹⁴⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 2. 2003, sp. zn. 28 Cdo 164/2003: „*Vedlejší účastník, který se účastnil odvolacího řízení, je oprávněn podat samostatně dovolání. Dovolací soud posoudí, zda dovolání vedlejšího účastníka neodporuje procesním úkonům toho účastníka, jehož v předchozím řízení vedlejší účastník podporoval.*“ Obdobně též také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3601/2014.

postavení vedlejšího intervenienta, která obecně neopravňuje intervenienta k podání dovolání.

Postupem času Nejvyšší soud ovšem připustil legitimaci vedlejšího intervenienta k podání dovolání, které však musí směřovat do výroku o nákladech řízení, s odůvodněním, že takové dovolání podává intervenient sám za sebe, nikoliv ve prospěch podporované strany.¹⁴⁹

Nicméně novela účinná od 30. 9. 2017 upravila, že dovolání do výroku o nákladech řízení není přípustné.¹⁵⁰

Ve starší publikaci Bureš s Drápalem uvádí, že legitimace vedlejšího intervenienta je omezena tím, že rozhodující stanovisko o vedení sporu má vždy účastník řízení. Intervenient je tedy oprávněn k dovolání, kterému podporovaná strana neodporuje. Pokud by vyslovila svůj nesouhlas s jeho rozsahem nebo jako celku, pak platí, že je dovolání zčásti nebo zcela podáno osobou neoprávněnou.¹⁵¹ „Jestliže tedy žalovaný coby účastník řízení podporovaný vedlejším účastníkem vzal své dovolání zpět, stalo se dovolání podané samostatně též vedlejším účastníkem úkonem, který odporuje úkonu účastníka, kterého v řízení podporuje a který zpětvzetím svého dovolání výslovně projevil vůli ponechat napadené rozhodnutí v nezměněném stavu (prostřednictvím dovolání je neodklizovat). Tím, že jím podporovaný účastník vzal své dovolání zpět, pozbyl vedlejší účastník legitimace k podání dovolání.“¹⁵²

V jednom z nejnovějších rozhodnutí, v němž se Nejvyšší soud zabýval otázkou oprávnění vedlejšího intervenienta podat dovolání, uvedl, že „k podání dovolání je oprávněn pouze ten účastník, v jehož poměrech rozhodnutím odvolacího soudu nastala újma (jakkoli nepatrná) odstranitelná tím, že dovolací soud toto rozhodnutí zruší.“ Dále potvrdil, že osobou subjektivně oprávněnou je ten účastník řízení, na jehož straně intervenient vystupuje, ale také s odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2014, sp. zn. 25 Cdo 644/2014 samotný

¹⁴⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2014, 25 Cdo 644/2014.

¹⁵⁰ LAVICKÁ, Petra. Vedlejší intervence a opravné prostředky v civilním řízení. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1/2019, s. 85.

¹⁵¹ BUREŠ, Jaroslav a DRÁPAL, Ljubomír. *Dovolání podle občanského soudního řádu*, 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 1994. str. 22.

¹⁵² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2004, sp. zn. 29 Odo 231/2002.

vedlejší intervenient v případě, že bylo rozhodnuto o jeho právech a povinnostech. Protože prvoinstanční soud a následně odvolací soud nepřipustily vstup intervenienta do řízení, bylo tím zasaženo do jeho práv. Vzhledem k uvedenému Nejvyšší soud konstatoval, že dovolání intervenienta je v tomto případě přípustné.¹⁵³

5.4. Ústavní stížnost

I přesto, že jsme dříve uvedli, že princip o stejných právech a povinnostech účastníka, tak vedlejšího intervenienta, se na oprávnění k podání opravných prostředků nepoužije, dovozujeme, že intervenientovi svědčí právo na podání ústavní stížnosti. V řízení totiž mohou být porušena jeho základní práva, například právo na spravedlivý proces, právo vlastnit majetkem.

Vedlejší intervenient musí splnit náležitosti, které jsou specifikované v zákoně č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu (dále jen ZÚS), konkrétně v § 34 a § 72. Ustanovení § 72 odst. 1 ZÚS upravuje, kdo je oprávněn k podání ústavní stížnosti. Je jím fyzická nebo právnická osoba, která tvrdí, že pravomocným rozhodnutím, jehož byla účastníkem, bylo zasaženo do jejích základních práv nebo svobod zaručenými ústavním pořádkem.

Dle ustanovení § 76 ZÚS se účastníky řízení o ústavní stížnosti stávají stěžovatel a státní orgán nebo jiný orgán veřejné moci, proti jehož zásahu stížnost směřuje. Ostatní účastníci předchozího řízení pak v tomto řízení vystupují jako vedlejší účastníci. Je nutné tedy nedávat rovnítka mezi vedlejšího intervenienta občanského soudního řízení a vedlejšího účastníka řízení o ústavní stížnosti.

Vedlejší intervence chrání zájem třetí osoby, který vstupuje do řízení jako další účastník, ale i zájem podporované strany. V případě, že takovému intervenientovi nebyl umožněn vstup do řízení, má strana, ke které nebyl intervenient připuštěn, právo uplatňovat nárok garantovaný základními právy i prostředním ústavní stížnosti.¹⁵⁴

¹⁵³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2019, sp. zn. 27 Cdo 1045/2019.

¹⁵⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 12. 2004, sp. zn. I. ÚS 553/03.

5.5. Právní úprava v Rakousku

Rakouský ZPO opravňuje vedlejšího intervenienta k podání opravných prostředků proti rozhodnutí ve věci samé, tedy jak odvolání, tak i dovolání.¹⁵⁵

Je však nutné stále brát v potaz rozdělení na dvě kategorie intervenientů, kdy pravidelný intervenient má legitimaci pouze pokud s tím podporovaná strana souhlasí. Tento intervenient je uveden v rozhodnutí, pouze pokud se na něho vztahuje výrok o nákladech.¹⁵⁶

Naopak výjimečný intervenient je v rozhodnutí uveden vždy. Běží mu vlastní lhůta pro podání opravného prostředku, tedy nezávisle na doručení účastníkovi a navíc může konat úkony včetně opravných prostředků i proti vůli účastníka, na jehož stranu přistoupil.¹⁵⁷

¹⁵⁵ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 928.

¹⁵⁶ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 206-207.

¹⁵⁷ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 206-208.

6. Náklady řízení

Jak bylo dříve uvedeno, vedlejší intervenient má stejná práva a povinnosti jako účastník. To znamená, že pokud vystupuje na straně žalobce, který byl v řízení úspěšný, má i intervenient právo na náhradu nákladů řízení. V opačném případě mu naopak vzniká povinnost k náhradě.¹⁵⁸

K uvedenému se následovně vyjádřil Nejvyšší soud: „Vzhledem k tomu, že má "zásadně stejná" práva a povinnosti jako účastník řízení, má též právo na náhradu nákladů řízení, jestliže jím podporovaný účastník ve sporu zvítězil, a je povinen vedle účastníka, jemuž ve sporu pomáhal, zaplatit (společně a nerozdílně) náhradu nákladů řízení vítěznému účastníku, při rozhodování o věci samé však soud nemůže vedlejšímu účastníku přiznat práva nebo uložit povinnosti.“¹⁵⁹

Soud rozhoduje o nákladech řízení v meritorním rozhodnutí, popřípadě o nich může rozhodnout již dříve, a to v případě, kdy vedlejší intervenient vystoupí z řízení. Vystoupení z řízení, kterým končí jeho účast na něm, oznamuje intervenient sdělením soudu.¹⁶⁰

Nejvyšší soud také uvedl, že účastníci řízení, tedy i vedlejší intervenient, kteří jsou potenciálně povinni nahradit náklady řízení spočívající v odměně advokáta placené státem, mají právo podat odvolání proti usnesení o odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného advokáta.¹⁶¹

Proti rozhodnutí o nákladech řízení vedlejší intervenient může podat pouze odvolání.¹⁶²

K otázce nákladů řízení se též vyjádřil i Ústavní soud, který rozhodoval o stížnosti vedlejšího intervenienta, jenž nebyl účastníkem prvostupňového řízení, avšak odvolací soud ho zavázal k plnění nákladů vzniklých mimo jiné i před

¹⁵⁸ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. str.93

¹⁵⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2015, sp. zn. 21 Cdo 261/2014.

¹⁶⁰ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. str. 397.

¹⁶¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1748/2015.

¹⁶² § 238 odst. 1 písm. h) OSŘ: *Dovolání podle § 237 není přípustné proti rozhodnutím v části týkající se výroku o nákladech řízení*. Viz předchozí kapitola.

soudem první instance. Ústavní soud toto rozhodnutí označil za svévoli obecných soudů a zrušil ho.¹⁶³

Chaloupka uvádí, že v soudní praxi často dochází k nesprávnému přisouzení práva na náhradu nákladů řízení vedlejšímu intervenientovi v totožné výši jako účastníkovi, na jehož straně vystupuje.¹⁶⁴

Dále tvrdí, že by ve výroku o nákladech řízení měla být stanovena solidární pohledávka nebo solidární závazek intervenienta a strany, které intervenient v řízení pomáhá. Pokud se nejedná o solidární závazek, vedlejšímu intervenientovi náleží náhrada dle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu.¹⁶⁵

Příkopa ovšem uvádí, že pro solidární závazek nelze najít oporu ani v zákonné úpravě, ani v judikatuře. Ta totiž naopak říká, že pravidlem jsou při pluralitě dlužníků dílčí závazky, proto by vedlejší intervenient a podporovaný účastník měli být zavázáni podle poměru účastenství v řízení.¹⁶⁶ Totéž uvádí ustanovení § 1871 OZ.¹⁶⁷ V občanskoprávních vztazích vzniká solidarita tehdy, pokud půjde o plnění solidárně nedílně. Tím je myšleno takové, které může splnit kterýkoliv z dlužníků, avšak pouze najednou vcelku. Důvodem pro vznik solidarity není dílčí povaha plnění.¹⁶⁸

Dále poukazuje na to, že pravidlem jsou dílčí závazky a solidární jsou pouze výjimkou. Takovou odchylku může přitom představovat pouze zákon nebo konstitutivní rozhodnutí soudu. „*Soudní pravomoc pro vydání konstitutivního rozhodnutí však musí být vždy založena samostatným a výslovným ustanovením*

¹⁶³ Nález Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2019, sp. zn. II. ÚS 222/18.

¹⁶⁴ CHALOUPKA, Luboš. Náklady řízení vedlejšího účastníka. *APLIKACE PRÁVA*, č. 1/2013, str. 4-5.

¹⁶⁵ CHALOUPKA, Luboš. Náklady řízení vedlejšího účastníka. *APLIKACE PRÁVA*, č. 1/2013, str. 4-5.

¹⁶⁶ PŘÍKOPA, Vojtěch. *Restituce podle zákona o půdě*. Praha: C. H. Beck, 2020. str. 100.

¹⁶⁷ HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. str. 685.

¹⁶⁸ ELIÁŠ, Karel a kol. *Občanský zákoník. Velký akademický komentář*. Praha: Linde, 2008. str. 1454.

*zákona.*¹⁶⁹ Problém je však v tom, že český právní řád nezná ustanovení pro solidární závazek vedlejšího účastníka.¹⁷⁰

Výjimkou je ustanovení § 91 odst. 2 OSŘ, které upravuje pasivní solidaritu pouze u nerozlučných společníků. Městský soud k tomu uvedl, že „pokud na jedné straně sporu vystupuje více účastníků, platí náklady řízení ve smyslu § 140 odst. 1 OSŘ tito účastníci zásadně podle poměru účastenství na věci a na řízení; nelze-li tento poměr určit, platí je rovným dílem; a pouze účastníci uvedení v § 91 odst. 2 OSŘ platí tyto náklady společně a nerozdílně. Vzhledem k nedostatku výslovné úpravy se uvedené ustanovení použije analogicky i při rozhodování o náhradě nákladů řízení.“¹⁷¹ Krajský soud v Hradci Králové uvedené doplnil o myšlenku, že pokud se nejedná o tento druh společenství je potřeba rozhodnout o povinnosti k náhradě nákladů za použití analogie podle zásady obsažené v druhé větě § 140 odst. 1 OSŘ.¹⁷² Pokud nelze určit výši náhrady nákladů podle poměru účastenství na věci a na řízení, pak platí, že je tento poměr rovným dílem.

Ústavní soud konstatoval, že ačkoliv se povinnost nahradit náklady řízení vlastně rovná náhradě škody¹⁷³, není takový nárok hmotněprávní, ale má základ v procesním právu, jenž obsahuje autonomní úpravu.¹⁷⁴ Cílem je zabránit případným soudním řízením, která by vznikla pouze o náhradu škody vzniklou hrazením nákladů při hájení práva jednoho z nich.¹⁷⁵

Nakonec Příkopa uvádí, že závazek procesně neúspěšného účastníka a vedlejšího intervenienta, na jehož straně vystupuje, má být v případě náhrady nákladů vždy dílčí.¹⁷⁶

¹⁶⁹ HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. str. 686. Rovněž ELIÁŠ, Karel a kol. *Občanský zákoník. Velký akademický komentář.* Praha: Linde, 2008. str. 1453.

¹⁷⁰ PŘÍKOPA, Vojtěch. *Restituce podle zákona o půdě.* Praha: C. H. Beck, 2020. str. 85.

¹⁷¹ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 4. 2003, sp. zn. 16 Co 357/2002.

¹⁷² Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 1. 2005, sp. zn. 19 Co 440/2004.

¹⁷³ Nález Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 18/01, obdobně nález Ústavního soudu ze dne 26. 8. 2010, sp. zn. III. ÚS 101/05.

¹⁷⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2007, sp. zn. 29 Cdo 238/2007.

¹⁷⁵ HURDÍK, Jan. *Náklady občanského soudního řízení a rovný přístup účastníků ke spravedlnosti.* Praha: Wolters Kluwer, 2016. str. 53.

¹⁷⁶ PŘÍKOPA, Vojtěch. *Restituce podle zákona o půdě.* Praha: C. H. Beck, 2020. str. 85-86.

Z naší dosažené praxe můžeme uvést, že se s opačným případem, aby soud přisoudil těmto účastníkům právo na náhradu společně a nerozdílně, se nesetkáváme téměř nikdy. Obvykle soud rozhoduje o účastníkovi a intervenientovi samostatným výrokem. Výše uvedená myšlenka o solidární pohledávce, případně závazku nám přijde jako vhodná. Nicméně by však způsobovala další otázky a problémy. Například pokud by vedlejší intervenient vystupoval z probíhajícího řízení, kdy bude rozhodnuto o jeho nákladech? Jak jsme uvedli, o nákladech intervenienta může být rozhodnuto už dřív než v meritorním řízení.¹⁷⁷ Pokud bychom však následovali myšlenku Chaloupky, pak by o nákladech vedlejšího intervenienta muselo být rozhodováno až meritorním rozhodnutím. Další otázka je, pokud má intervenient právní zájem pouze na částečně na předmětu sporu, bude mu i tak náležet polovina přisouzených nákladů, respektive bude hradit polovinu takových nákladů? Dle ustanovení § 1875 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku „*se má za to, že podíly na dluhu u všech spoludlužníků jsou v jejich vzájemném poměru stejné.*“ Tato vyvratitelná domněnka se použije až tehdy, kdy není velikost podílu určena nějak jinak.¹⁷⁸

V dalším článku Chaloupka zmiňuje, že pokud vedlejší intervenient nemá do dne vydání meritorního rozhodnutí prokazatelně určitý právní zájem na výsledku sporu, popřípadě jej řádně netvrdil nebo nedoložil, musí uhradit ostatním účastníkům sporu náklady řízení bez ohledu na procesní úspěch účastníka, na jehož straně vystupoval. Případně nemá intervenient ani právo na náhradu nákladů řízení pro nedůvodnou nebo neúčelnou účast v soudním řízení.¹⁷⁹

S tímto názorem se však nemůžeme zcela ztotožnit. Je pravděpodobné, že by účastníci po oznámení vstupu vedlejšího intervenienta, který není v řízení žádaný a o kterém účastníci vědí, že nemá žádný právní zájem na řízení, podali námitku na jeho připuštění do řízení. Po neprokázaném právním zájmu by soud vydal usnesení, kterým by rozhodl, že tento intervenient není připuštěn do sporu.

¹⁷⁷ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. str. 397.

¹⁷⁸ HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. str. 703-704.

¹⁷⁹ CHALOUPKA, Luboš. Prokazování důvodnosti účasti vedlejšího účastníka. *APLIKACE PRÁVA*, č. 3-4/2018, str. 3-4.

6.1. Právní úprava v Rakousku

V rámci prosté vedlejší intervence rozsudek zavazuje pouze hlavní účastníky. Pokud vyhraje strana, na které vedlejší intervenient vystupuje, tak mu při náhradě nákladů ustanovení § 41 ZPO poskytuje přímý nárok na náhradu nákladů vůči protistraně. V tomto jediném případě se objevuje vedlejší účastník ve výroku rozhodnutí.¹⁸⁰

V opačném případě, tedy když strana, na které vedlejší intervenient vystupuje, prohraje, tak není zavázán k náhradě nákladů vůči protistraně.¹⁸¹

Co se týče výjimečné vedlejší intervence, je to obdobné jako u jednoduché intervence. Intervenient má v případě úspěchu strany, kde vystupuje, nárok na náhradu nákladů podle § 41 ZPO vůči protistraně. Naopak z absence výslovného zákonného ustanovení a s ohledem na to, že intervenient nemůže disponovat s předmětem řízení, nemůže být zavázán k náhradě nákladů řízení. Rakouská judikatura však vyslovuje názor, že tuto povinnost intervenient má.¹⁸²

¹⁸⁰ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 206.

¹⁸¹ FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 206.

¹⁸² FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990. str. 210.

7. Závaznost rozhodnutí pro vedlejšího intervenienta

Nezměnitelnost a závaznost jsou právními účinky právní moci. Nezměnitelnost rozhodnutí znamená, že má-li být spor účinně řešen a má-li být ochrana práv zajištěna, musí být vyloučena možnost, opětovně na soud vznést nárok, o kterém již bylo meritorně rozhodnuto.¹⁸³ Závaznost chápeme jako stav, kdy ohledně předmětu, jehož se rozhodnutí týká, a osob, k nimž se vztahuje, je nutné se takovým rozhodnutím řídit.¹⁸⁴

Tyto účinky se nevztahují pouze na rozsudky, ale jsou spojeny i s ostatními formami soudních rozhodnutí jako je usnesení nebo všechny druhy platebních rozkazů. Uvedené platí jak pro konečné, tak částečné či mezitímní rozsudky. Jako výjimku můžeme uvést usnesení podle ustanovení § 170 odst. 2 OSŘ, tedy usnesení, kterými soud není vázán.

Zákon nikterak výslovně neřeší otázku účinků právní moci rozhodnutí vůči vedlejšímu intervenientovi. Drápal uvádí, že není-li rozhodnutí subjektivně závazné pro každého, pak se nevztahuje ani na vedlejšího intervenienta, ale pouze na účastníky řízení nebo na osoby, na něž byla zákonem rozšířena závaznost rozhodnutí.¹⁸⁵ Naproti tomu Zoulík se spíše přiklání k opačnému názoru a odůvodněním, že intervenient mohl v řízení podávat svá stanoviska a že soud k nim při rozhodování musel přihlížet.¹⁸⁶

Tento rozpor zřejmě plyne z historie vedlejší intervence, která se rozlišovala na pravidelnou a výjimečnou intervenci. V rámci pravidelné intervence rozhodnutí mířilo pouze na strany sporu, tudíž právní moc dopadne pouze na ně. Při výjimečné intervenci právní účinky rozhodnutí dopadají i na poměry tohoto intervenienta k odpůrci této strany.¹⁸⁷

¹⁸³ DVOŘÁK, Bohumil. *Právní moc civilních soudních rozhodnutí: procesní studie*. Praha: C. H. Beck, 2008. Beckova edice právní instituty. str. 55.

¹⁸⁴ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015. str. 284

¹⁸⁵ BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kolektiv. *Občanský soudní řád I., II. Komentář*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. str. 1096.

¹⁸⁶ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015. str. 285.

¹⁸⁷ HORA, Václav. *Československé civilní právo procesní: I.-III. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. Klasická právnícká díla. str. 28-29.

Jak jsme výše uvedli, v současné době je vedlejší intervenient pouze pomocníkem účastníka, na jehož stranu přistoupil. Nenahrazuje tím roli samotného účastníka. Intervenient nemá ani dispoziční moc, kterou má pouze žalobce jako pán sporu a jenž vymezuje předmět řízení i určení okruhu osob, které budou rozhodnutím vázány.

Dvořák uvádí, že v důsledku dispoziční zásady není možné přiznat rozhodnutí vůči vedlejšímu intervenientovi bez dalšího nejen účinky právní moci, ale například ani vykonatelnosti či pravotvornosti. Co se týče právní moci, tak je zřejmé, že dlužník, který vystupuje jako vedlejší intervenient v řízení mezi věřitelem a ručitelem na podporu dlužníka, nebude v případném neúspěchu ručitele ohrožen exekucí na základě rozhodnutí soudu.¹⁸⁸

Na závěr Dvořák uvádí, jinou tezi a to: *Kde mezi procesními subjekty není účinku nezmenitelnosti, nemůže být ani účinku závaznosti a naopak.*¹⁸⁹

Nejvyšší soud se k závaznosti rozhodnutí vůči vedlejšímu intervenientovi vyjadřuje sporadicky, avšak jednoznačně vyloučil, aby intervenientovi bylo rozhodnutím ve věci samé přisouzeno právo nebo byla uložena povinnost, jež tvoří předmět sporu ve věci samé.¹⁹⁰

V nedávné době se dovolací soud touto otázkou však zabýval opětovně. Dovodil, že *„výrok pravomocného rozsudku, kterým bylo rozhodnuto ve věcech uvedených v § 83 odst. 2 o. s. ř., je závazný nejen pro účastníky řízení, ale i pro další osoby oprávněné proti žalovanému pro tytéž nároky z téhož jednání nebo stavu; zvláštní právní předpisy stanoví, v kterých dalších případech a v jakém rozsahu je výrok pravomocného rozsudku závazný pro jiné osoby než účastníky řízení (srov. § 159a odst. 2 o. s. ř.). Výrok pravomocného rozsudku, kterým bylo rozhodnuto o osobním stavu, je závazný pro každého (srov. § 159a odst. 3 o. s. ř.). V rozsahu, v jakém je výrok pravomocného rozsudku závazný pro účastníky řízení a popřípadě jiné osoby, je závazný též pro všechny orgány*

¹⁸⁸ DVOŘÁK, Bohumil. *Právní moc civilních soudních rozhodnutí: procesní studie*. Praha: C. H. Beck, 2008. Beckova edice právní instituty. str. 147-148.

¹⁸⁹ DVOŘÁK, Bohumil. *Právní moc civilních soudních rozhodnutí: procesní studie*. Praha: C. H. Beck, 2008. Beckova edice právní instituty. str. 148.

¹⁹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2000, sp. zn. 26 Cdo 1986/99, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 1, ročník 2001, pod číslem 8.

(srov. § 159a odst. 4 o. s. ř.). Uvedené přiměřeně platí též pro výrok pravomocného usnesení (srov. § 167 odst. 2 o. s. ř.). Výrok pravomocného rozsudku (usnesení ve věci samé) je tedy – jak vyplývá z výše uvedeného – subjektivně závazný zásadně jen pro účastníky řízení, v němž byl rozsudek (usnesení ve věci samé) vydán, a pro jejich právní nástupce; v případech stanovených zákonem je však výrok rozsudku (usnesení ve věci samé) závazný nejen pro účastníky řízení, ale také pro další osoby v zákoně uvedené, nebo dokonce pro každého.“ A dodal, že nestanoví-li zákon, že pravomocné rozhodnutí dopadá na všechny, pak závaznost rozhodnutí nepůsobí na někoho, kdo nebyl účastníkem řízení.¹⁹¹

I přesto, že právní moc meritorního rozhodnutí nedopadá na vedlejšího intervenienta, se závazností některých procesních rozhodnutí, kterými se upravuje vedení řízení, je to naopak. Intervenient je také vázán výrokem, který mu ukládá povinnost uhradit náhradu nákladů řízení.

Dle našeho názoru nelze jasně říct, jestli je vedlejší intervenient rozhodnutím vázán či nikoliv. Jak jsme výše uvedli, některé výroky meritorních rozhodnutí mohou například zavazovat intervenienta k povinnosti nahradit náklady řízení, na druhou stranu soud nikdy nerozhoduje o vztahu vedlejšího intervenienta k předmětu řízení. Intervenient je ale některými rozhodnutími vázán. Příkladem můžeme uvést řízení, ve kterém soud určí vlastnické právo k určité věci ve prospěch žalobce či žalovaného. Je z podstaty jasné, že vedlejší intervenient v pozdějším soudním řízení, kde bude vystupovat, jako hlavní strana sporu vůči některému z původních účastníků nemůže úspěšně tvrdit a prokázat, že je to on, kdo má k předmětu řízení vlastnické právo.

7.1. Právní úprava v Rakousku

Právě podle toho, zda se právní moc vztahuje na vedlejšího intervenienta či nikoliv, rozlišuje rakouská právní úprava vedlejší intervenci pravidelnou a výjimečnou.

¹⁹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2018, sp. zn. 21 Cdo 4136/2017.

Na pravidelného intervenienta se právní účinky rozhodnutí nevztahují a intervenient může být zavázán pouze k náhradě nákladů.

U výjimečné intervence je tomu naopak. Je tedy rozhodnutím vázán a navíc může být zavázán i k dalším povinnostem.

Obdobná ustanovení jakou je ta rakouská zavádí i ČRS, což vítáme jako vhodnou změnu.

Závěr

Tato práce se zabývá procesním institutem vedlejší intervence a jeho využitím v současné právní úpravě za současné komparace s právní úpravou rakouského civilního řádu.

Jak bylo uvedeno, účelem vedlejší intervence je hospodárnost řízení, ale také pomoc účastníkovi, na jehož stranu intervenient přistoupí.

Analýza odborné literatury a judikatury naznačují, že se jedná o téma, které je aktuálním a používaným prvkem v občanských řízeních sporných.

Jsme názoru, že vedlejší intervence představuje vhodné doplnění principu kontradiktornosti, tedy v řízení, kde vystupují proti sobě žalobce a žalovaný. Vedlejší intervence totiž může předcházet případným následným žalobám.

Hlavní cílem této práce bylo popsat institut vedlejší intervence, analyticky jej zhodnotit a zároveň i porovnat se zahraniční právní úpravou.

Tato práce může být rozšířena o komparaci s dalšími zahraničními právními úpravami například ze Slovenska, Německa nebo Švýcarska.

Na otázku, kterou jsme si stanovili v úvodu, tedy jestli je současná právní úprava dostatečná, odpovídáme již v průběhu práce jejich kritikou. Při rozboru jednotlivých kapitol jsme docházeli vždy k závěru, že ustanovení § 93 OSŘ, popřípadě i další ustanovení, která se vedlejší intervence dotýkají jen částečně, neupravují problematiku komplexně. Právní úprava je ve značné míře doplňována judikaturou.

Domníváme se tedy, že *současná právní úprava institutu vedlejší intervence není dostatečná a bylo by vhodné ji nahradit úpravou novou.*

Jako primární problém vidíme v tom, že současná právní úprava zná pouze jeden druh vedlejšího intervenienta. Máme za to, že by bylo vhodnější rozlišovat pravidelnou a výjimečnou vedlejší intervenci, stejně jako je tomu v Rakousku. Od tohoto rozporu se odvíjí následující nesrovnalosti v našem právním řádu.

Velkým paradoxem však je, že rakouská právní úprava, která u nás platila do konce poloviny 20. století, byla výstižnější a konkrétnější, a to především

při dělení na dva druhy intervenientů. To má souvislost s jejich vystupováními v řízení, ale také s jejich procesními právy a povinnostmi.

Další problém shledáváme v tom, že zákonné ustanovení § 93 odst. 3 OSŘ uvádí, že vedlejší intervenient má stejná práva a povinnosti. Při bližším studiu však čtenář zjišťuje, že intervenient například nemůže podat dovolání nebo že je omezen tím, že s jiným opravným prostředkem musí souhlasit podporovaný účastník. Zákonné ustanovení je tedy v mnoha ohledech velmi zavádějící.

Náš závěr k druhé otázce tedy zní, že *současná právní úprava zná pouze jediný druh vedlejšího intervenienta*, který v porovnání s rakouskou úpravou plně odpovídá takzvané pravidelné intervenci. V Rakousku dělí vedlejší intervenci ještě na výjimečnou, v jejímž rámci jsou intervenientovi přisouzena větší práva ale i povinnosti.

Bez právního zájmu na výsledku řízení nemůže vedlejší intervence vzniknout. Uvedené se pouze dozvídáme z ustanovení § 93 odst. 1 OSŘ, avšak nikterak úprava právní zájem nekonkretizuje. Tuto mezeru nám pak doplňuje rozsáhlá judikatura Nejvyššího soudu.

Hypotézu právního zájmu uzavíráme s tím, že jeho *zákoně zakotvení je velmi strohé*. Na mnohé otázky, zda je určitý zájem dostatečným zájmem na výsledku řízení, jenž je potřebný pro vedlejší intervenci.

I přes ustanovení o tom, že vedlejší intervenient má stejná práva a povinnosti jako účastník řízení, *není oprávněn podat všechny opravné prostředky, které právní řád zná*. Na oprávnění podat opravné prostředky se totiž uvedený paragraf nepoužije. Jednotlivá oprávnění jsou uvedena ve zvláštních ustanoveních. Pouze v části týkající se dovolání, nikde není o vedlejších intervenientovi ani zmínka. Naším názorem však je, že by měl intervenient disponovat též právem podat dovolání. Svůj názor opíráme i o skutečnost, že takové oprávnění má k odvolání, ale i žalobě na obnovu řízení a žalobě pro zmatečnost.

Otázka nákladů řízení *není zákonem upravena* a judikatura ji pojímá nepřesvědčivě. Máme za to, že by se měl nepochybně zákonodárce na tuto otázku více zaměřit.

Vzhledem k tomu, že probíhají práce na novém civilním řádu soudním a můžeme už nyní konstatovat, že bude vedlejší intervenci věnovaná větší pozornost. Pokud dojde ke schválení návrhu a přijetí zákona, přinese nám znovuzavedení rozdělení na pravidelnou a výjimečnou intervenci a spoustu dalších vyplnění mezer, které zde máme dnes.

Resumé

The topic of this thesis is Third-party Intervention in civil proceedings. The Czech legislation in section 93 of the Code of Civil Procedure allows that a dispute between two parties may be entered by a third person on the side of the plaintiff or the defendant in the position of the third party intervening of a party to the dispute. The third-party intervention can only arise in contentious proceedings. This intervener enters the dispute on the basis of his legal interest in the outcome of the proceedings.

I chose this topic because I work in a Law office that specializes in representing clients as an intervener in restitution proceedings.

The aim of this work is to give a comprehensive description of the legislation relating to intervention, but also compare it with the legislation in Austria.

The introductory chapter talks about the institution of secondary intervention in general.

Chapter two focuses on the question of the intervener's legal interest in the outcome of the proceedings.

The following chapter describes how the intervener enters or leaves the proceedings and when the proceedings for him end. An interesting question is his re-entry into the proceedings.

The thesis also deals with the procedural rights and obligations of the intervener, as well as his right to file specific remedies.

Chapter sixth analyzes the costs of the proceedings.

The final chapter contains the binding nature of the decision for the intervener.

The thesis is corresponding with valid legislation.

Seznam zdrojů:

Literatura:

- BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kolektiv. *Občanský soudní řád I., II. Komentář*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.
- BUREŠ, Jaroslav a DRÁPAL, Ljubomír. *Dovolání podle občanského soudního řádu*, 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 1994.
- BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*, 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001.
- ČEŠKA, Zdeněk a kol. *Občanské právo procesní*. Praha: Panorama, 1989. Učebnice.
- DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009.
- DVOŘÁK, Bohumil. *Právní moc civilních soudních rozhodnutí: procesní studie*. Praha: C. H. Beck, 2008. Beckova edice právní instituty.
- ELIÁŠ, Karel. a kol. *Občanský zákoník. Velký akademický komentář*. Praha: Linde, 2008.
- FASCHING, Hans W. *Lehrbuch des österreichischen Zivilprozeßrecht: Lehr- und Handbuch für Studium und Praxis*. 2. überarb. und ergänz. Aufl. Wien: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1990.
- HANDL, Vlastimil a RUBEŠ, Josef. *Občanský soudní řád. Komentář*. I. díl. Praha: Panorama, 1985.
- HOLZHAMMER, Richard. *Parteihäufung und einheitliche Streitpartei*. Springer Publishing.
- HORA, Václav, *Československé civilní právo procesní: I.-III. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. Klasická právnická díla.
- HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014.
- HURDÍK, Jan. *Náklady občanského soudního řízení a rovný přístup účastníků ke spravedlnosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.
- JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016.
- KÁBRT, Jan a kol. *Latinsko/český slovník*. Vydání druhé. Praha: Leda, 2016.
- LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016.
- POLIŠENSKÁ, Petra a kol. *Musíš znát... Občanské právo procesní*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016.
- PŘÍKOPA, Vojtěch. *Restituce podle zákona o půdě*. Praha: C. H. Beck, 2020.

- SCHNEIDER, Birgit In: FASCHING W. Hans; KONECNY Andreas. *Kommentar zu den Zivilprozessgesetzen*. II/1. 3. Auflage. Wien: C.H.Beck, 2015.
- SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017.
- SVOBODA Karel a kol. *Náklady řízení*. Praha: C. H. Beck, 2017.
- ŠÍNOVÁ, Renáta a HAMULÁKOVÁ, Klára. *Civilní proces*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2020. Academia iuris.
- ŠÍNOVÁ, Renáta a JURÁŠ, Marek. *Účastensví v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2015. Teoretik.
- ŠKÁROVÁ, Marta a kol. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 4. aktualizované vydání. Linde Praha a.s., 2009.
- WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015.

Články z časopisů:

- CHALOUPKA, Luboš. Náklady řízení vedlejšího účastníka. *APLIKACE PRÁVA*, č. 1/2013, str. 4-5.
- CHALOUPKA, Luboš. Prokazování důvodnosti účasti vedlejšího účastníka. *APLIKACE PRÁVA*, č. 3-4/2018, str. 3-4.
- CHALOUPKA, Luboš. Závaznost rozsudku pro vedlejšího účastníka. *APLIKACE PRÁVA*, č. 1/2013, str. 3-4.
- KOLLER, Ch., SONINA, M., WALL, A. Nebenintervention – bloßes Interesse am Erzielen bestimmter Beweisergebnisse? *Ecolex*, č. 4/2011. str. 325.
- LAVICKÁ, Petra. Právní zájem vedlejšího účastníka. *Jurisprudence*, 2019, č. 6, str. 13 a násl.
- LAVICKÁ, Petra. Vedlejší intervence a opravné prostředky v civilním řízení. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1/2019, str. 85.
- LAVICKÁ, Petra. Výjimečná vedlejší intervence, *Dny práva 2017*. str. 52.
- WINTEROVÁ, Alena; DOBROVOLNÁ, Eva; DVOŘÁK, Bohumil; LAVICKÝ, Petr; PULKRÁBEK, Zdeněk. Věcný záměr civilního řádu soudního. *Právní rozhledy*, č. 23 – 24/2017, str. 803.

Právní předpisy:

- gesetz 113/1895, über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten, Zivilprozessordnung
- zákon č. 142/1950, o řízení ve věcech občanskoprávních
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku

- zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu
- zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
- zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových
- zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu
- zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb

Judikatura:

Rozhodnutí Ústavního soudu:

- Nález Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 18/01.
- Nález Ústavního soudu ze dne 8. 12. 2004, sp. zn. I. ÚS 553/03.
- Nález Ústavního soudu ze dne 5. 8. 2009, sp. zn. I. ÚS 2036/08.
- Nález Ústavního soudu ze dne 26. 8. 2010, sp. zn. III. ÚS 101/05.
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 8. 2011, sp. zn. I. ÚS 1789/11.
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 8. 2013, sp. zn. I. ÚS 2194/13.
- Nález Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2019, sp. zn. II. ÚS 222/18.
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2020, sp. zn. II. ÚS 1100/20.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu:

- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 1999, sp. zn. 20 Cdo 91/99, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročník 1999, pod číslem 73.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 1999, sp. zn. 2 Cdon 1843/97, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 11, ročník 1999, pod číslem 116.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2000, sp. zn. 26 Cdo 1986/99, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 1, ročník 2001, pod číslem 8.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2003, sp. zn. 26 Cdo 8/2003.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 2. 2003, sp. zn. 28 Cdo 164/2003.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2003, sp. zn. 25 Cdo 162/2003.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2004, sp. zn. 29 Odo 231/2002.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. 29 Cdo 806/2002.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2005, sp. zn. 25 Cdo 356/2005.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2007, sp. zn. 29 Cdo 260/2005.

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2007, sp. zn. 29 Cdo 238/2007.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1775/2007.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 2008, sp. zn. 29 Odo 1019/2006.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2009, sp. zn. 25 Cdo 539/2008.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2010, sp. zn. 30 Cdo 4231/2008.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2010 sp. zn. 25 Cdo 2829/2008.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 9. 2011, sp. zn. 21 Cdo 1877/2011.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2013, sp. zn. 25 Cdo 4258/2011.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. 29 ICdo 9/2013.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2014, sp. zn. 25 Cdo 644/2014.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3851/2013.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3601/2014.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. 21 Cdo 4807/2014.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2015, sp. zn. 30 Cdo 113/2014.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2015, sp. zn. 21 Cdo 261/2014.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3737/2014.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1748/2015.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2015, sp. zn. 26 Cdo 1875/2015.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2015, sp. zn. 23 Cdo 3960/2013.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2016, sp. zn. 29 Cdo 1136/2015.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2539/2015.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2017, sp. zn. 22 Cdo 3915/2016.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2018, sp. zn. 21 Cdo 4136/2017.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. 28 Cdo 1343/2018.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 23 Cdo 1496/2018.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2019, sp. zn. 27 Cdo 1045/2019.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2019, sp. zn. 29 ICdo 50/2018.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2020, sp. zn. 23 Cdo 3979/2019.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 10. 2020, sp. zn. 28 Cdo 1345/2020.

Rozhodnutí vrchních soudů:

- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 12. 2004, sp. zn. 13 Cmo 419/2004.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 1. 2006, sp. zn. 14 Cmo 136/2005.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 10. 2018, sp. zn. 14 Cmo 313/2018.

Rozhodnutí krajských a nižších soudů:

- Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 9. 1996, sp. zn. 28 Co 253/94.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 4. 2003, sp. zn. 16 Co 357/2002.
- Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 1. 2005, sp. zn. 19 Co 440/2004.
- Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 13 Co 41/2006.
- Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2014, sp. zn. 30 Co 530/2013.

Internetové zdroje:

- Tribunál EU přijímá nová procesní pravidla. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2015, 24. 6. 2015 [cit. 2021-01-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/tribunal-eu-prijima-nova-procesni-pravidla>
- Věcný záměr Civilního řádu soudního. *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2017. [cit. 2021-01-13]. Dostupné z: <https://crs.justice.cz/>